

Serviciul Fiscal de Stat

Programul de conformare a contribuabililor 2023

 0 8000 15 25

 mail@sfs.md

 www.sfs.md

Decembrie 2022

CUVÎNT ÎNAINTE

Serviciul Fiscal de Stat, în conformitate cu drepturile și atribuțiile stabilite de Codul fiscal, asigură elaborarea metodelor eficiente de interacțiune și comunicare cu contribuabilii, astfel încât liberul acces la consultații și echitatea să asigure creșterea continuă a nivelului de respectare a legislației fiscale.

Prioritatea de bază a Serviciului Fiscal de Stat este ca acțiunile de conformare voluntară întreprinse să contribuie la majorarea nivelului de respectare a legislației de către contribuabil, astfel încât intervenția forțată, acțiunile de control să fie reduse la minim.

Serviciul Fiscal de Stat își propune crearea unui climat bazat pe încredere și respect reciproc în relația cu contribuabilii. Menținerea încrederii în SFS presupune informarea permanentă a contribuabililor privind politica și strategia sa de dezvoltare.

Programul de conformare pentru anul 2023 prevede politici de asistență și sprijin pentru contribuabilii care execută la timp și în volum deplin obligațiile fiscale, precum și politici de identificare și descurajare a contribuabililor care se eschivează conștient de la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii. De asemenea, Programul stabilește procedura de monitorizare a contribuabililor cu aplicarea tratamentelor de conformare.

În anul 2023 acțiunile de administrare fiscală urmează a fi orientate spre acordarea asistenței maxime și de calitate contribuabililor în vederea onorării obligațiilor sale fiscale. Instrumentele de administrare fiscală aplicate se vor caracteriza printr-un nivel minim necesar de intervenție. Accentul prioritar a fost stabilit pe aplicarea sistemului de analiză a riscurilor și depistare a divergențelor care se vor evalua în funcție de impact, iar în consecință se va decide asupra măsurilor ce urmează a fi aplicate.

CUPRINS

I. Introducere	4
II. Serviciile prestate de Serviciul Fiscal de Stat	7
III. Riscurile de neconformare fiscală.....	10
IV. Evaluarea comportamentului de conformare	14
V. Segmentele economiei naționale pentru monitorizare în anul 2023	15
VI. Persoanele fizice posibili subiecți ai aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare a veniturilor	23
VII. Stabilirea strategiei de tratament.....	25
VIII. Agenții economici contribuabili mari	33
IX. Drepturile și obligațiile contribuabilului.....	36
X. Documentarea procesului.....	39
XI. Monitorizarea performanței și evaluarea rezultatelor	40
XII. Resursele necesare pentru implementarea Programului de conformare	41

Abrevierile/siglele utilizate

1	SFS	Serviciul Fiscal de Stat
2	TVA	Taxa pe Valoarea Adăugată
3	DDCM	Direcția deservire contribuabili mari
4	BPN	Bugetul public național
5	PIB	Produsul Intern Brut

Noțiunile utilizate

1	Conformare fiscală voluntară	Calculare corectă, raportare și achitare deplină, în termen la buget a obligației fiscale de către contribuabil în mod benevol
2	Conformare fiscală forțată	Conformarea fiscală a contribuabilului ca urmare a aplicării de către autoritățile competente a măsurilor legale de constrângere
3	Risc de neconformare fiscală	Posibilitatea cauzării daunelor financiare bugetului public național, ca rezultat al activității desfășurate de către persoanele fizice și juridice prin evitarea achitării impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii
4	Povară fiscală	Exprimă gradul cu care contribuabilii suportă, pe seama rezultatelor obținute din activitatea lor, impozitele și taxele, instituite și percepute de către stat
5	Obligație fiscală	Obligație a contribuabilului de a plăti la buget o anumită sumă ca impozit, taxă, majorare de întârziere (penalitate) și/sau amendă
6	Restanță	Sumă pe care contribuabilul este obligat să o plătească la buget ca impozit, taxă sau altă plată, pe care nu a plătit-o în termen, precum și suma majorării de întârziere (penalități) și/sau amenzii

Referințe și aspecte legale

Codul fiscal aprobat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997 cu modificările și completările ulterioare.

Ordinul SFS nr. 107 din 24.02.2015 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind determinarea și clasificarea riscurilor de conformare fiscală, cu modificările și completările ulterioare

Ordinul SFS nr. 164 din 28.03.2018 cu privire la aprobarea Recomandărilor metodice privind principiile și procedurile de selectare a metodei de conformare (voluntară/forțată) față de contribuabilii reieșind din riscurile identificate, cu completările și modificările ulterioare.

Ordinul SFS nr. 351 din 28.06.2018 cu privire la aprobarea Normelor metodologice privind clasificarea agenților economici contribuabili mari conform cadranelor de risc.

Ordinul SFS nr. 388 din 09.09.2019 cu referire la aprobarea Indicațiilor metodice privind efectuarea vizitelor fiscale, cu completările și modificările ulterioare.

Ordinul SFS nr. 40 din 27.01.2020 cu privire la aprobarea Manualului privind deservirea contribuabililor, cu completările și modificările ulterioare.

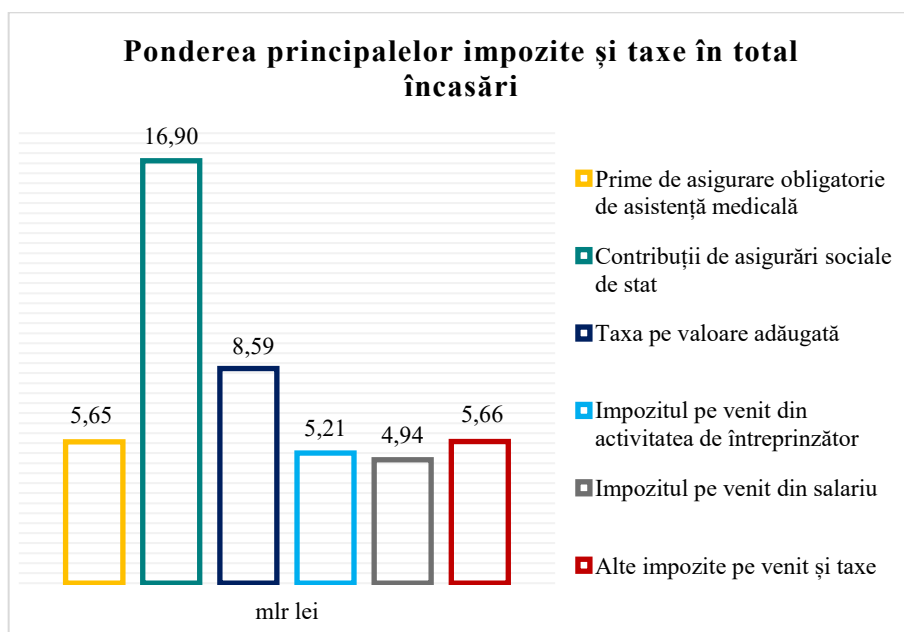
I. Introducere

Sistemul fiscal al Republicii Moldova reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare și anulare a acestora, prevăzute de Codul fiscal, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor.

La situația din 30.11.2022, Serviciul Fiscal de Stat a înregistrat încasări de peste 48 mlrd. lei la BPN. Acestea au înregistrat o creștere de 16,3%, comparativ cu perioada similară a anului precedent, sau cu 6 mlrd. lei.

Figura nr.1

Ponderea cea mai mare a veniturilor administrate de către SFS pe parcursul a 11 luni 2022 revine contribuțiilor de asigurări sociale de stat, care constituie 16,94 mlr. lei sau 34% în totalul de venituri și TVA, care constituie 8,59 mlr. lei sau 17% din totalul veniturilor acumulate.

Cu certitudine se poate afirma că, pe lângă evoluțiile macroeconomice și politica fiscală aplicată, majorarea încasărilor la BPN se datorează și sensibilizării contribuabililor cu privire la conformarea voluntară a respectării obligațiilor fiscale și îmbunătățirii calității comunicării SFS cu contribuabilii.

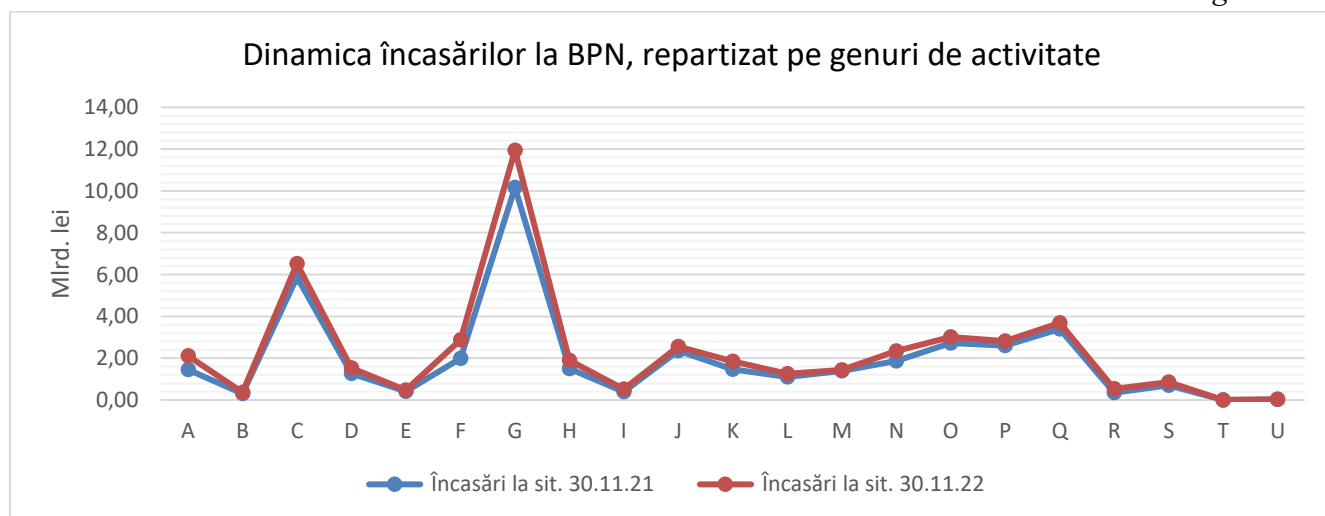
Pentru a determina impactul Programului de conformare asupra contribuabililor, în tabelul de mai jos este prezentată analiza încasărilor per genuri de activitate, în dinamică la situația din 30.11.2022 comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Tabel nr.1

Încasările la BPN în evoluție, repartizate pe genuri de activitate (mlrd. lei)

Secțiune	Încasări la sit. 30.11.21	Încasări la sit. 30.11.22	Dinamica (+/-)	Dinamica (%)
A - Agricultură, silvicultură și pescuit	1,46	2,11	0,65	44%
B – Industria extractivă	0,30	0,33	0,03	10%
C - Industria prelucrătoare	5,88	6,82	0,94	16%
D - Producția de furnizare de energie electrică și termică, gaze apă caldă și aer condiționat	1,26	1,53	0,27	21%
E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	0,41	0,48	0,07	17%
F - Construcții	1,99	2,88	0,89	45%
G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor/motocicletelor	10,16	11,94	1,78	18%
H - Transport și depozitare	1,49	1,90	0,40	27%
I - Hoteluri și restaurante	0,40	0,52	0,13	32%
J - Informații și telecomunicații	2,35	2,55	0,20	8%
K - Întreprinderi financiare de asigurări	1,46	1,86	0,40	27%
L - Tranzacții imobiliare	1,10	1,25	0,15	14%
M - Activități profesionale, științifice și tehnice	1,39	1,44	0,05	3%
N - Activități de servicii administrative și activități de servicii suport	1,87	2,34	0,48	25%
O - Administrație publică și apărare	2,73	3,01	0,29	11%
P - Învățământ	2,59	2,82	0,22	9%
Q - Sănătate și asistență socială	3,40	3,69	0,29	9%
R - Arta, activități de recreere și de agrement	0,35	0,53	0,18	51%
S - Alte activități de servicii	0,70	0,86	0,16	24%
T - Activități ale gospodăriilor casnice în calitate de angajator de personal casnic	0,001	0,002	0,00	41%
U - Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	0,021	0,024	0,00	12%
Total	42,00	48,86	6,86	16%

Figura nr.2

Pe parcursul anului 2022, au fost monitorizate prin prisma Programului de conformare segmentele din economia națională: A-Agricultura; C-Industria prelucrătoare; G-Comerț cu ridicata și cu amănuntul; L-Tranzacții imobiliare; Q-Sănătate și asistență socială.

Analiza încasărilor la BPN pe genuri de activitate relevă impactul pozitiv al Programului de conformare.

Obiectivul acestui Program este de a obține un nivel înalt de respectare voluntară a legislației fiscale, prin aplicarea tratamentelor stabilite de program, informarea societății și contribuabilului referitor la prevederile legislației în vigoare, modul de exercitare a obligațiilor stabilite prin lege și consecințele admiterii încălcărilor de ordin fiscal.

Scopul principal al Programului de conformare este de a identifica și de a răspunde riscurilor de neconformare fiscală din sistemul fiscal printr-o serie de măsuri care vizează principalele cauze ale inconsecvenței comportamentale.

Punctele forte și cele slabe (cadrul de factori interni) dar și oportunitățile și amenințările (cadrul de factori externi) care au fost identificate la etapa elaborării prezentului Program de conformare a contribuabililor, sunt descrise în următorul tabel:

Tabel nr.2

Analiza SWOT

Puncte forte (Strengths)	Puncte slabe (Weaknesses)
- Concentrarea eforturilor de conformare spre sectoarele cu cel mai mare risc de neconformare fiscală. - Sprijin din partea autorităților fiscale străine în implementarea reformelor necesare. - Dezvoltarea și îmbunătățirea serviciilor de asistență și educare fiscală a contribuabililor.	- Lipsa unui sistem informațional integrat, care ar facilita analiza unui volum mare de date pentru o administrare eficientă - Capacități insuficiente de personal specializat. - Nefamiliarizarea contribuabililor cu prevederile legislației în vigoare.
Oportunități (Opportunities)	Amenințări (Threats)
- Creșterea nivelului de conformare a contribuabililor la declararea și achitarea în termen a obligațiilor fiscale - Diminuarea scorului de risc. - Elaborarea și evaluarea continuă a riscurilor de neconformare. - Dezvoltarea sistemului de management al riscurilor de conformare. - Extinderea interacțiunii dintre SFS și contribuabil, bazată pe onestitate, încredere și transparență în activitatea agentului economic	- Instabilitatea climatului economic și politic. - Instabilitatea și/sau ambiguități ale cadrului legislativ în domeniul fiscal. - Complexitatea schemelor de evaziune fiscală în creștere. - Efectele negative ale crizei economice cauzate de pandemia COVID-19 și calamitățile naturale - Impactul războiului din Ucraina la nivel mondial
Creșterea nivelului de educare fiscală.	

II. Serviciile prestate de Serviciul Fiscal de Stat

Deservirea calitativă a contribuabililor este pilonul de bază al administrării fiscale care încurajează conformarea și reduce costurile contribuabililor la executarea obligațiilor stabilite de actele normative în vigoare.

Serviciul Fiscal de Stat tinde să obțină un grad înalt de conformare voluntară a contribuabililor, oferindu-le servicii calitative, soluții optime și competente ce corespund ultimelor realizări din domeniul tehnologiilor informaționale.

În scopul optimizării activității de administrare fiscală și reducerii riscului de interpretare incorectă a legislației fiscale, SFS acordă contribuabililor un șir de servicii, printre care cele mai solicitate se regăsesc:

- Organizarea seminarelor pentru contribuabili – informația și tematica seminarelor organizate de către SFS este plasată pe pagina oficială <https://sfs.md/ro/seminare>;
- Baza generalizată a practicii fiscale – poziția oficială a SFS prezentată sub formă de întrebări și răspunsuri, referitor la modul corect de aplicare a legislației fiscale în situații concrete, expusă pe pagina oficială <https://sfs.md/ro/baza-generalizata-a-practicii-fiscale>;
- „Căutare după cuvânt cheie” – instrument de căutare avansată contextuală pentru a găsi o informație în funcție de anumite criterii de prioritate <https://sfs.md/ro/cautare>;
- „Despre contribuabil” - acest compartiment permite verificare în regim on-line a datelor contribuabililor extrase din Registrul Fiscal de Stat https://sfs.md/ro/services-online/route.taxpayer_information;
- Serviciul „Diseminarea 2%” - instrument care permite contribuabililor (persoane fizice, persoane juridice) abonare la scenariile dorite cu privire la modificările în legislația fiscală și/sau obligațiunile fiscale <https://sfs.md/ro/pagina/desemneaza-2>;
- Serviciul „Achitarea on-line a impozitelor și taxelor de către persoanele fizice-cetățeni” – soluție informatică care permite generarea și achitarea impozitelor și taxelor prin intermediul Serviciului Guvernamental „MPay” <https://servicii.fisc.md/TaxesAndFees.aspx>;
- Serviciul „Verificarea bonului de casă la ECC” <https://sfs.md/ro/servicii>;
- Serviciul „Calculator impozit auto” <https://sfs.md/ro/servicii>;
- Serviciul „Verificarea timbrelor de acciz (alcool)” <https://sfs.md/ro/servicii>;
- Serviciul „Comanda online a formularelor tipizate de documente primare cu regim special” <https://sfs.md/ro/servicii>;
- Serviciul „Declarație electronică pentru persoane fizice” https://sfs.md/ro/servicii/persoane_fizice;
- Serviciul „Declarație pre completată” https://sfs.md/ro/servicii/persoane_fizice;

- Serviciul „Cabinetul personal al contribuabilului” - soluție informatică destinată centralizării sistemelor, opțiunilor, modulelor, funcționalităților din mediul online destinate interacțiunii reciproce a contribuabililor cu SFS și prestării serviciilor de către autoritatea publică, în special celor de acordare/modificare/anulare a accesului la serviciile fiscale electronice <https://sfs.md/ro/cabinetul-contribuabilului/login>;
- Serviciul „Circulația facturilor fiscale prin intermediul SIA „e-Factura”” - soluție informatică destinată agenților economici din RM pentru emiterea facturii fiscale prin circuitul electronic în vederea documentării tranzacției efectuate <https://sfs.md/ro/servicii>;
- Centru unic de apel al Serviciului Fiscal de Stat **0 8000 1525** (apel gratuit) – asistență în domeniul tehnic și în domeniul aplicării corecte a prevederilor legislației în vigoare, permite semnalarea cazurilor de nerespectare a legislației fiscale și a situațiilor de conflict sau de corupție;
- Comunicate despre principalele evenimente/rezultate obținute în activitatea SFS sunt publicate în permanență pe pagina oficială <https://www.sfs.md/>;

De asemenea, SFS a implementat diverse alte servicii (plasate pe pagina <https://sfs.md/ro/servicii>) pentru contribuabili, care au drept scop susținerea acestora.

În scopul oferirii unei deserviri performante contribuabililor, SFS pune un accent deosebit pe dezvoltarea sistemului informațional, și în mod special pe implementarea serviciilor electronice pentru contribuabili.

Scopul principal al serviciilor oferite constă în simplificarea procesului de raportare fiscală și asigurarea accesului direct la servicii de informare din domeniul fiscal.

În prezent SFS prestează agenților economici **33** de servicii publice, dintre care 13 servicii sunt oferite electronic, 12 servicii sunt oferite fizic și 8 servicii sunt oferite atât electronic cât și fizic.

Tabel nr.3

Lista serviciilor publice prestate de către Serviciul Fiscal de Stat

Nr. d/o	Denumirea completă a serviciului
<i>SERVICII ELECTRONICE</i>	
1.	Asigurarea circulației facturilor fiscale prin intermediul SIA ”e-Factura”
2.	Comanda seriei și diapazonului de numere pentru documentele primare
3.	Generarea certificatului privind lipsa sau existența restanțelor față de buget (CC 04 AEA) de către autorități publice autorizate prin intermediul SIA Contul Curent
4.	Înregistrarea on-line a contribuabililor
5.	Evidența resurselor umane ale entităților din sectorul bugetar în „Registrul electronic al angajaților”
6.	Includerea modelelor noi a echipamentelor de casă și de control în Registrul unic al echipamentelor de casă și de control
7.	Prezentarea informațiilor despre obligațiile fiscale prin Contul Curent al contribuabilului
8.	Restituirea impozitului pe venit achitat în plus
9.	Vizualizarea impozitului în baza fișei imobilului
10.	Oferirea accesului la serviciile fiscale electronice și interacțiunea cu contribuabilii în mediul online
11.	Oferirea informațiilor avansate și succinte despre contribuabil

12.	Recepționarea și transmiterea rapoartelor electronice către SFS, CNAS, CNAM, BNS prin ghișeul unic de raportare pentru persoanele juridice
13.	Achitarea on-line a impozitelor și taxelor de către persoanele fizice-cetățeni
SERVICII FIZICE	
14.	Eliberarea autorizației de utilizator final
15.	Eliberarea certificatului de atestare în calitate de plătitor de TVA în conformitate cu standardele UE
16.	Eliberarea certificatului de atribuire a codului fiscal/confirmare privind luarea la evidența fiscală/Actul, prin care se confirmă faptul identificării persoanei fizice nerezidente în Registrul fiscal de stat
17.	Eliberarea certificatului de rezidență (Forma 1-DTA17)
18.	Eliberarea certificatului privind atestarea impozitului pe venit achitat de nerezident în Republica Moldova Forma 3-DTA17
19.	Eliberarea certificatului privind atestarea impozitului pe venit achitat de către persoanele fizice cetățeni străini sau apatrizi care au obținut statut de rezident al Republicii Moldova (Forma 4-DTA17)
20.	Certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de buget (CC 04 AE)
21.	Eliberarea certificatului privind sumele TVA nerestituite pentru mărfurile exportate
22.	Eliberarea confirmării privind reluarea prezentării dărilor de seamă fiscale
23.	Eliberarea confirmării veniturilor obținute și obligațiile fiscale reținute/achitate din venitul obținut în Republica Moldova de cetățenii Republicii Moldova
24.	Soluția fiscală individuală anticipată
25.	Eliberarea certificatului privind sumele TVA achitate la buget aferent serviciilor de import
SERVICII FIZICE/ELECTRONICE	
26.	Autorizarea centrelor de asistență tehnică pentru mașinile de casă și de control/imprimantele fiscale
27.	Comanda formularelor tipizate de documente primare cu regim special
28.	Înregistrarea și sigilarea echipamentelor de casă și de control
29.	Recepționarea declarațiilor pe venit de la persoane fizice
30.	Înregistrarea activității de prelucrare și/sau fabricare a mărfurilor supuse accizelor
31.	Înregistrarea sau anularea în calitate de plătitor al TVA
32.	Înregistrarea subdiviziunilor/obiectelor impozabile
33.	Eliberarea/prelungirea patentei de întreprinzător

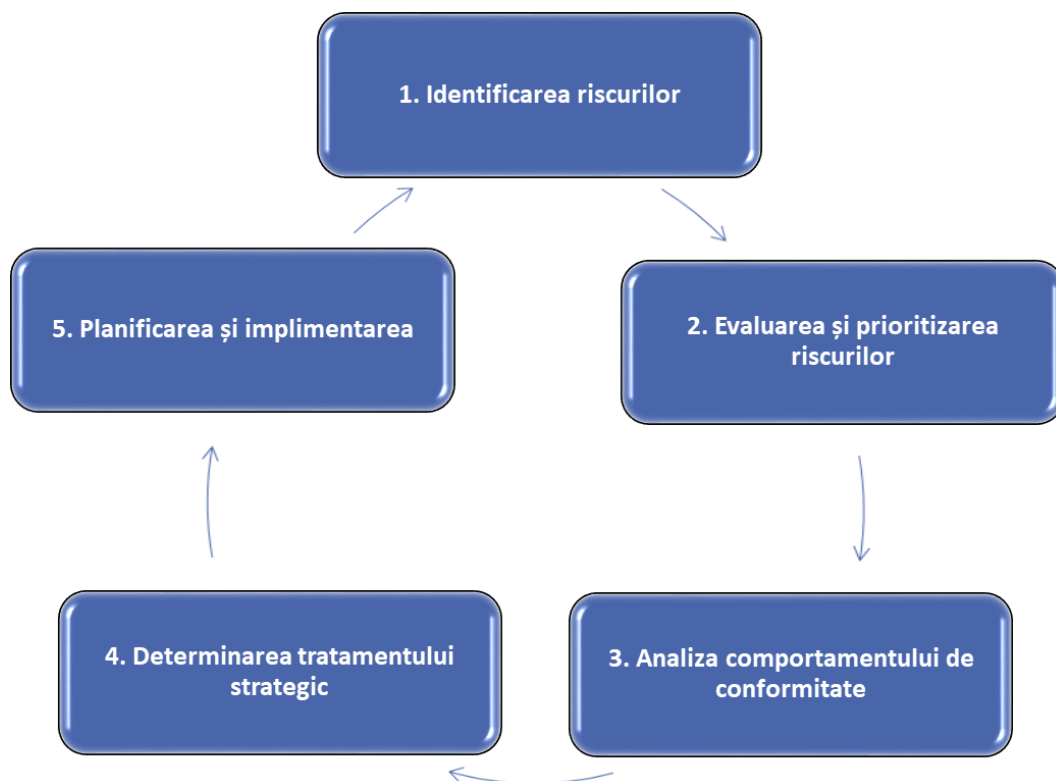
Toate aceste măsuri sunt întreprinse în vederea încurajării contribuabililor de a deveni parte componentă a dialogului cu SFS și de a se conforma benevol la declararea și achitarea obligațiilor fiscale.

III. Riscurile de neconformare fiscală

Gestionarea riscurilor

Gestionarea riscurilor de neconformare este un proces continuu orientat spre identificarea riscurilor din activitatea contribuabililor și aplicarea celor mai simple și mai eficiente tratamente pentru a atenua riscurile de neconformare și a spori nivelul de conformare fiscală voluntară.

Gestionarea riscurilor de neconformare implică următoarele etape:

Gestionarea riscurilor este un proces sistemic, în care administrația fiscală face alegeri deliberate asupra tratamentelor de conformare, bazate pe cunoașterea comportamentului fiecărui contribuabil în parte, care ar putea fi utilizate pentru stimularea în mod efectiv a conformării voluntare și prevenirea eschivării de la achitarea și calcularea impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii.

În cadrul Programului de conformare, în dependență de riscurile stabilite se vor opta pentru aplicare a 2 tipuri de tratament posibile:

1. Tratament prin conformare voluntară;
2. Tratament prin conformare forțată.

Identificarea riscurilor

Serviciul Fiscal de Stat operează cu opt categorii de riscuri de neconformare fiscală, care au fost înregistrate în Registrul riscurilor de neconformare fiscală și anume:

1. Riscuri generale - riscurile identificate în activitatea tuturor categoriilor de contribuabili ce desfășoară activitatea de întreprinzător în partea ce vizează aspectele generale de organizare a activității de întreprinzător, de periodicitatea activității de control a SFS față de contribuabil, de aspectele generale ce caracterizează activitatea unui contribuabil.

2. Riscuri specifice - riscurile ce țin de activitatea de întreprinzător propriu-zisă a contribuabilului și vizează identificarea probabilității evitării achitării a tuturor impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii către BPN.

3. Riscuri aferente TVA - riscurile ce vizează activitatea desfășurată de către subiecții impunerii cu TVA și/sau contribuabilii care întrunesc criteriile necesare de înregistrare în calitate de subiect al impunerii cu TVA, precum și contribuabilii care înregistrează tranzacții economice cu subiecții impunerii cu TVA.

4. Riscuri aferente persoanelor fizice cetățeni - riscurile ce vizează activitatea desfășurată de persoanele fizice cetățeni.

5. Riscurile de conformare fiscală aferente agenților economici contribuabili mari - riscurile aferente administrării agenților economici care întrunesc criteriile necesare pentru obținerea statutului de contribuabil mare și sunt deserviți în cadrul Direcției administrare contribuabili mari.

6. Riscuri aferente persoanelor fizice cu venituri mari - riscurile identificate conform informațiilor prezentate de către sursele de informații prevăzute la art. 226¹¹ din Codul fiscal.

7. Riscuri aferente persoanelor fizice – contribuabili mari sunt riscurile aferente administrării persoanelor fizice – contribuabili mari

8. Riscuri aferente agenților economici beneficiari ai restituirii TVA – stabilesc riscurile aferente contribuabililor beneficiari ai restituirii TVA.

SFS analizează sistematic informația disponibilă cu referire la activitatea agenților economici și a persoanelor fizice, și evaluează nivelul de risc a acestora.

Evaluarea și prioritizarea riscurilor

Ulterior identificării riscurilor, urmează etapa de evaluare, care are drept scop final – stabilirea ierarhiei riscurilor, prioritizarea acestora în funcție de toleranța la risc.

Obiectivul evaluării și prioritizării riscurilor de neconformare este de a evalua semnificația riscurilor identificate în activitatea contribuabililor și de a acorda prioritate rezultatului conformării și a resurselor disponibile.

Evaluarea riscurilor se efectuează într-un mod menit să faciliteze monitorizarea și identificarea ordinii de prioritate în privința riscurilor.

În funcție de consecința produsă de materializarea riscului asupra nivelului de colectare la buget a obligațiilor fiscale, riscul poate fi :

- ❖ **Scăzut** - riscul va avea un efect neînsemnat, sumele obligațiilor fiscale posibil a fi diminuate de către contribuabil nu influențează semnificativ nivelul de executare a bugetului.
- ❖ **Mediu** – riscul se poate materializa în calculări suplimentare la buget, dar care au o influență medie asupra nivelului de executare a bugetului.
- ❖ **Ridicat** – riscul semnifică un nivel înalt al neconformării fiscale, care se poate genera în obligații fiscale diminuate/tănuite semnificativ.

Conform rezultatelor analizei materializării riscurilor, pot fi stabilite

Riscuri cu prioritate scăzută și medie

- Durata desfășurării activității de întreprinzător;
- Divergențe la capitolul genului principal de activitate în diferite dări de seamă;
- Divergențe în informațiile privind TVA aferentă bugetului incluse în Declarațiile privind TVA corectate;
- Divergențe în informațiile privind trecerea în cont a TVA incluse în Declarațiile privind TVA corectate;
- Perioada mare de activitate nesupusă controlului fiscal.

În acest caz, Serviciul Fiscal de Stat va asigura doar evaluarea camerală a riscului, iar în unele situații pentru obținerea de informații suplimentare, de clarificare, se vor aplica tratamentele de conformare care vor consta în:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor.

Riscuri cu prioritate ridicată

- Prezentarea neregulată a dărilor de seamă fiscale;
- Prezentarea frecventă a dărilor de seamă fiscale corectate pe parcursul anului de gestiune;
- Ponderea semnificativă a livrărilor efectuate cu achitarea în numerar;
- Comercializarea mărfurilor cu ridicata fără a dispune de depozite;
- Înregistrarea timp de 2 ani a pierderilor din rezultatul activității de întreprinzător;
- Achitarea neînsemnată sau lipsa achitării impozitelor și taxelor, înregistrând livrări semnificative;
- Înregistrarea livrărilor semnificative în raport cu fondul de salarizare;
- Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- Salariu mediu conform datelor declarate de contribuabil este inferior salariului mediu pe ramura respectivă;
- Documentarea tranzacțiilor cu întreprinderi ce întrunesc indici de pseudoactivitate;
- Conducătorul (persoana cu funcții de răspundere) entității economice trezește unele suspiciuni – este o persoană în etate sau prea tânără;
- Conducătorul sau fondatorul entității economice au figurat în calitate de conducător, fondator la alte entități și/sau figurează drept conducători, fondatori la entități care nu prezintă dări de seamă și/sau prezintă o pondere nesemnificativă a achitărilor la buget
- Procurări de mărfuri și servicii de la furnizori anterior anulați în calitate de subiecți ai impunerii cu TVA, au fost/sunt cercetați penal aferent pseudoactivității și infracțiunilor, au înregistrat procedura de insolabilitate fictivă/intenționată;
- Divergențe dintre datele din Declarațiile privind TVA și datele din declarațiile vamale;
- Neachitarea impozitelor și taxelor (înregistrarea restanței);
- Neprezentarea dărilor de seamă;
- Suma achitată mică a impozitelor, taxelor și altor plăți raportate la venitul declarat.

În acest caz, tratamentul de conformare aplicat față de agenții economici va fi:

- Solicitarea de completare a chestionarului agentului economic
- Efectuarea vizitelor fiscale
- Efectuarea controlului fiscal
- Instituirea postului fiscal.

În cazul când contribuabilii nu sunt dispuși să se conformeze voluntar înregistrând riscuri de neconformare semnificative, SFS va dispune efectuarea controalelor fiscale cu verificarea corectitudinii cu care contribuabilul execută obligația fiscală și alte obligații prevăzute de legislația fiscală, inclusiv verificarea altor persoane fizice și juridice sub aspectul interacțiunii lor cu activitatea contribuabilului prin metode, forme și operațiuni prevăzute de Codul fiscal.

IV. Evaluarea comportamentului de conformare

Riscurile de neconformare fiscală sunt stabilite în temeiul informațiilor/datelor deținute de SFS și/sau prezentate de către:

☐ Contribuabili (declarațiile fiscale/dările de seamă);	☐ Persoane terțe;
☐ Subdiviziunile de deservire fiscală a Serviciului Fiscal de Stat;	☐ Agenția Servicii Publice;
☐ Serviciul Vamal;	☐ Poliția de Frontieră;
☐ Instituțiile financiare;	☐ Notarii și alte persoane care desfășoară activitate notarială;
☐ Companiile turistice, de asigurare;	☐ Birourile istoriilor de credit;
☐ Executorii judecătorești;	☐ Societățile emitente de monedă electronică;
☐ Societățile de plată;	☐ Alte informații de care dispune și la care are acces Serviciul Fiscal de Stat etc.,
☐ Furnizorii de servicii poștale;	

Informațiile disponibile sunt examinate și contrapuse în scopul evaluării riscurilor de neconformare, fiind evaluate criteriile de risc întrunite de fiecare contribuabil și stabilite tratamente de conformare în funcție de nivelul riscurilor apreciat.

În dependență de aceasta se va stabili:

- Lista contribuabililor (contribuabilii care desfășoară activitate de întreprinzător mai mult de 2 perioade fiscale) din sectoarele economiei naționale, care sunt stabilite ca prioritare pentru anul 2023, care se vor supune monitorizării continue pe parcursul a cel puțin 12 luni, prin aplicarea măsurilor de conformare voluntară;
- Lista contribuabililor pentru a fi incluși în planurile de control aprobate lunar/trimestrial/anual;
- Lista contribuabililor pasibili a fi monitorizați prin prisma posturilor fiscale;
- Lista contribuabililor față de care urmează a fi aplicate măsuri de control operativ;
- Lista contribuabililor pentru a fi supuși controalelor fiscale axate pe obiective specifice (depistarea și sancționarea utilizării muncii ne(sub)declarate, fraudei TVA, transportului ilicit, alte obiective specifice).

Determinarea motivelor neconformării

Din analiza comportamentului contribuabililor motivele neconformării, pot fi următoarele:

- Nefamiliarizarea cu legislația în vigoare;
- Nivelul scăzut al educației fiscale;
- Lipsa unei concurențe loiale;
- Mediul social;
- Evaziunea fiscală în scopul îmbogățirii personale.

V. Segmentele economiei naționale prioritare pentru monitorizare în anul 2023

Activitățile din economia Moldovei sunt evaluate prin prisma prezenței riscurilor de neconformare fiscală și impactului neconformării asupra veniturilor BPN administrate de SFS, fiind stabilite prioritățile de monitorizare pentru anul 2023.

Produsul Intern Brut - este cel mai cuprinzător indicator al economiei unei țări și prezintă suma cheltuielilor pentru consum a gospodăriilor private și a organizațiilor private non-profit, a cheltuielilor brute pentru investiții, a cheltuielilor statului, a investițiilor în scopul depozitării ca și câștigurile din export din care se scad cheltuielile pentru importuri.

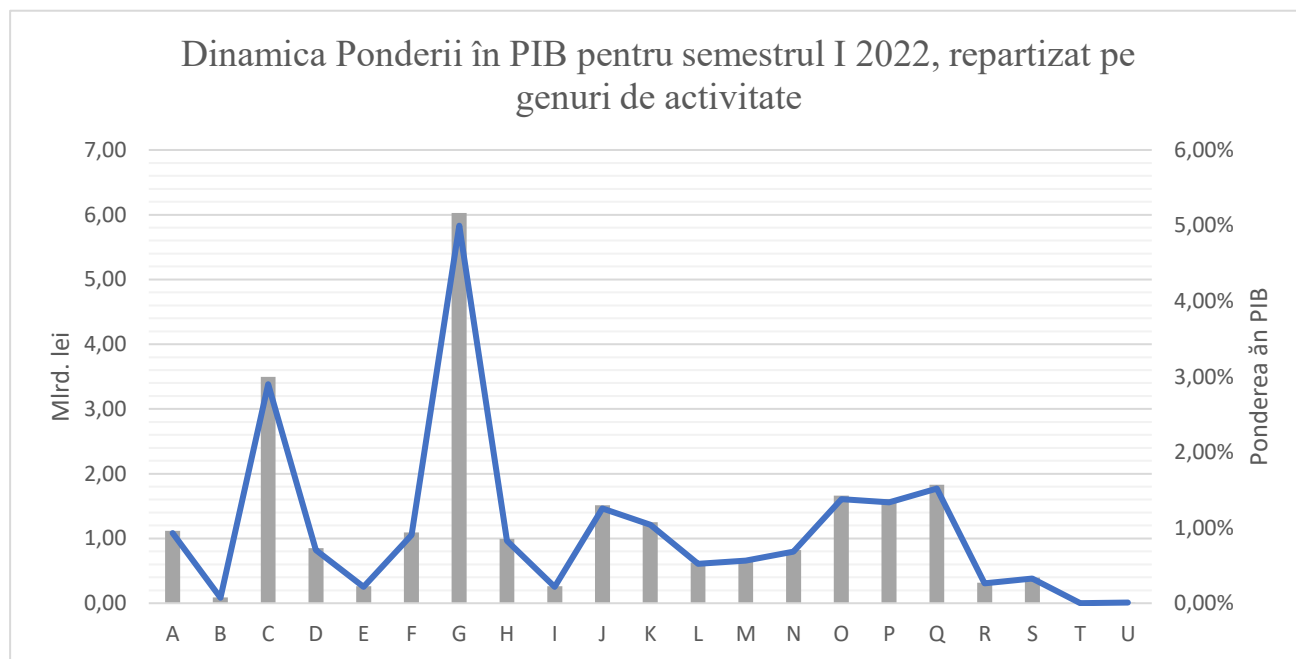
Astfel PIB poate fi exprimat:

$$PIB = \text{consum privat} + \text{consumul statului} + \text{investiții} + (\text{exporturi} - \text{importuri})$$

Potrivit Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova, în semestrul I 2022, PIB a constituit în valoare nominală 120,6 mlrd. lei, fiind în creștere față de aceeași perioadă din 2021 în termeni reali cu aproape 16,4 mlrd. lei, sau 16%.

Încasările la BPN administrate de Serviciul Fiscal de Stat au constituit în 6 luni ale anului curent peste 654 26 mlrd. lei, creștere cu 4 mlrd. lei sau cu 20% în raport cu perioada similară a anului precedent.

Figura nr.3

Numărul contribuabililor persoane juridice divizați pe secțiuni, scorul mediu de risc înregistrat și ponderea veniturilor din impozite și taxe ca % în PIB

Secțiune	Nr. de ag. econom. (fără contribuabili mari)	Scorul mediu de risc	Nr. contribuabili mari	Scorul mediu de risc	Total ag. econom.	% PIB pentru semestrul I 2022
A - Agricultură, silvicultură și pescuit	49 991	25	11	14	50 002	0,93%
B – Industria extractivă	174	32			174	0,07%
C - Industria prelucrătoare	8 152	45	146	17	8 298	2,90%
D - Producția de furnizare de energie electrică și termică, gaze apă caldă și aer condiționat	145	35	25	9	170	0,70%
E - Distribuția apei; salubritate, gestionarea deșeurilor, activități de decontaminare	636	36	3	5	639	0,22%
F - Construcții	4 237	38	51	11	4 288	0,90%
G - Comerț cu ridicata și cu amănuntul; întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor	28 874	46	208	15	29 082	5,00%
H - Transport și depozitare	6 964	37	16	13	6 980	0,83%
I - Hoteluri și restaurante	3 160	42	6	18	3 166	0,22%
J - Informații și telecomunicații	2 934	32	30	9	2 964	1,25%
K - Întreprinderi financiare de asigurări	1 671	31	32	9	1 703	1,04%
L - Tranzacții imobiliare	4 927	35	12	8	4 939	0,52%
M - Activități profesionale, științifice și tehnice	6 394	36			6 394	0,56%
N - Activități de servicii administrative	2 882	36	3	9	2 885	0,68%
O - Administrație publică și apărare	1 185	34	5	7	1 190	1,38%
P - Învățământ	1 935	35			1 935	1,33%
Q - Sănătate și asistență socială	1 619	38	11	15	1 630	1,52%
R - Artă, activități de recreere și de agrement	1 138	36	1	22	1 139	0,26%
S - Alte activități de servicii	32 791	27			32 791	0,33%
T - Activități ale gospodăriilor casnice în calitate de angajator de personal casnic	32	30			32	0,001%
U - Activități ale organizațiilor și organismelor extrateritoriale	61	28			61	0,01%

Din categoria agenților economici mici și mijlocii analizați cel mai înalt scor mediu de risc revine, comerțului cu ridicata și cu amănuntul, întreținerea și repararea autovehiculelor și a motocicletelor, industriei prelucrătoare, hoteluri și restaurante.

Agenții economici contribuabili mari înregistrează cel mai înalt scor mediu de risc în domeniile artei, activității de recreere și de agrement, hoteluri și restaurante, industriei prelucrătoare și comerțului cu ridicata și cu amănuntul.

Serviciul Fiscal de Stat orientează acțiunile de conformare asupra activităților cu cel mai ridicat grad de risc și mai mare potențial de colectare a veniturilor la Bugetul public național.

Reieșind din analiza scorului mediu de risc înregistrat de contribuabili corespunzător sectoarelor economiei naționale și veniturilor din impozite și taxe raportate la PIB, precum și rezultatele acțiunilor de administrare fiscală aplicate pe parcursul anilor 2021-2022, sunt evaluate cu nivel ridicat de risc de neconformare fiscală și respectiv stabilite ca prioritare pentru monitorizare pe parcursul anului 2023 următoarele sectoare din economia națională:

Comerțul cu ridicata și amănuntul a mărfurilor, produselor și materialelor	HoReCa	Întreținerea și repararea autovehiculelor
Servicii de înfrumusețare/îngrijire și sănătate	Industria prelucrătoare	Școli de conducere (pilotaj)

Principalele riscuri de neconformare fiscală evaluate pentru segmentul respectiv

Comerțul cu ridicata și amănuntul a mărfurilor, produselor și materialelor

- 1).Utilizarea muncii ne (sub) declarate, reieșind din:
 - a).Ponderea mică a fondului de salarizare în raport cu venitul declarat;
 - b).Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- 2).Riscul raportării eronate, prin neprezentarea sau prezentarea tardivă a dărilor de seamă;
- 3).Riscul subdeclarării obligațiilor TVA prin utilizarea schemelor de majorarea trecerii în cont a TVA, reieșind din tranzacțiile efectuate;
- 4).Venitul declarat considerabil în raport cu achitățile TVA;
- 5).Nereflectarea în contabilitate a veniturilor real încasate;
- 6).Neutilizarea echipamentelor de casă și control cu memorie fiscală;
- 7).Lipsa documentelor de proveniență a mărfurilor comercializate.

Tratamentele de conformare utilizate față de contribuabilii din domeniul comerțului vor consta în aplicarea tratamentelor de conformare voluntară cu utilizarea instrumentelor:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor/chestionarul agentului economic;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale;
- Monitorizarea subdiviziunilor declarate de către contribuabil.

Principalele riscuri de neconformare fiscală evaluate pentru segmentul respectiv

Servicii de înfrumusețare/îngrijire și sănătate

Frizerii
Centre sportive
Centre stomatologice
Saloane cosmetice

- 1). Utilizarea muncii ne (sub) declarate, reieșind din:
 - a). Ponderea mică a fondului de salarizare în raport cu venitul declarat;
 - b). Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- 3). Neutilizarea echipamentelor de casă și control pentru acordarea serviciilor;
- 4). Nereflectarea în contabilitate a veniturilor real încasate.

Tratamentele de conformare utilizate vor consta în aplicarea tratamentelor de conformare voluntară cu utilizarea instrumentelor:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor/chestionarul agentului economic;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale;
- Monitorizarea subdiviziunilor declarate de către contribuabil.

Principalele riscuri de neconformare fiscală evaluate pentru segmentul respectiv

HoReCa

- 1). Utilizarea muncii ne (sub) declarate, reieșind din:
 - a). Ponderea mică a fondului de salarizare în raport cu venitul declarat;
 - b). Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- 2). Riscul raportării eronate, prin neprezentarea sau prezentarea tardivă a dărilor de seamă;
- 3). Nereflectarea în contabilitate a veniturilor real încasate;
- 4). Neutilizarea echipamentelor de casă și control cu memorie fiscală;
- 5). Lipsa documentelor de proveniență a mărfurilor comercializate.

Tratamentele de conformare utilizate vor consta în aplicarea tratamentelor de conformare voluntară cu utilizarea instrumentelor:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor/chestionarul agentului economic;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale;
- Monitorizarea subdiviziunilor declarate de către contribuabil.

Principalele riscuri de neconformare fiscală evaluate pentru segmentul respectiv

Industria prelucrătoare

Fabricarea materialelor de construcții
Fabricarea cărămizilor, cimentului
Fabricarea altor produse din beton
Fabricarea altor produse prelucrate din metal

- 1). Nereflectarea în contabilitate a veniturilor real încasate;
- 2). Utilizarea muncii ne (sub) declarate, reieșind din:
 - a). Ponderea mică a fondului de salarizare în raport cu venitul declarat;
 - b). Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- 3). Majorarea nejustificată a cheltuielilor suportate.

Tratamentele de conformare utilizate vor consta în aplicarea tratamentelor de conformare voluntară cu utilizarea instrumentelor:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor/chestionarul agentului economic;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale;

Principalele riscuri de neconformare fiscală evaluate pentru segmentul respectiv

Întreținerea și repararea autovehiculelor

Spălătorii auto
Servicii de închiriere auto
Parcări auto

- 1). Utilizarea muncii ne (sub) declarate, reieșind din:
 - a). Ponderea mică a fondului de salarizare în raport cu venitul declarat;
 - b). Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- 2). Desfășurarea activității fără dispunerea de acte permise;
- 3). Neutilizarea echipamentelor de casă și control;
- 4). Nereflectarea în contabilitate a serviciilor prestate;

Tratamentele de conformare utilizate vor consta în aplicarea tratamentelor de conformare voluntară cu utilizarea instrumentelor:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor/chestionarul agentului economic;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale;
- Monitorizarea subdiviziunilor declarate de către contribuabil.

Principalele riscuri de neconformare fiscală evaluate pentru segmentul respectiv

Scoli de conducere (pilotaj)

- 1). Nereflectarea în contabilitate a veniturilor real încasate;
- 2). Utilizarea muncii ne (sub) declarate, reieșind din:
 - a). Ponderea mică a fondului de salarizare în raport cu venitul declarat;
 - b). Declararea numărului mic de salariați în comparație cu volumul de livrări efectuate;
- 3). Majorarea nejustificată a cheltuielilor suportate;
- 4). Nereflectarea în contabilitate a veniturilor real încasate.

Tratamentele de conformare utilizate vor consta în aplicarea tratamentelor de conformare voluntară cu utilizarea instrumentelor:

- Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, somațiilor, notificărilor/chestionarul agentului economic;
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- Efectuarea vizitelor fiscale;

Suplimentar la sectoarele de activitate stabilite pentru anul 2023 ca prioritare pentru monitorizare prin prisma Programului de conformare, se vor supune monitorizării următoarele activități:

Casele de schimb valutar

Obligativitatea aplicării echipamentelor de casă și de control (ECC) la efectuarea decontărilor în numerar se extinde asupra tuturor unităților structurale (oficiu, magazin, secție, depozit, unitate comercială, automat pentru vânzări (denumit conform uzanțelor internaționale vending machine), terminal cash-in, aparat de schimb valutar, unitate de prestări servicii, inclusiv unitate de transport-taxi etc.).

Serviciul Fiscal de Stat desfășoară continuu acțiuni de conformare a unităților de schimb valutar. În cadrul acțiunilor de conformare, SFS asigură organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare ramurale cu agenții economici, cu înmânarea scrisorilor de conformare în scopul informării privind obligativitatea respectării prevederilor legislației în vigoare precum și despre tratamentele de conformare forțată care vor fi aplicate față de contribuabili în cazul neconformării voluntare.

Transmiterea în locațiune a bunurilor imobiliare conform prevederilor art. 90¹ alin. (3⁴)

În conformitate cu prevederile art. 18 lit. d) din Codul fiscal, veniturile obținute de către persoanele fizice din transmiterea în chirie (arendă) a proprietății sunt stabilite ca surse de venit impozabile.

Subiecții impunerii persoane fizice, care nu desfășoară activitate de întreprinzător și transmit persoanelor specificate la art. 54, precum și altor persoane decât cele specificate la art. 90 în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) proprietate imobiliară, achită impozit în

mărime de 7% din valoarea lunară a contractului. Persoanele menționate sunt obligate, în termen de 3 zile de la data încheierii contractului, să înregistreze contractul încheiat la Serviciul Fiscal de Stat.

! Impozitul se achită *pînă la data de 25 a lunii în curs*, pentru contractele înregistrare pînă la această dată.

În cazul în care proprietatea imobiliară a fost transmisă în posesie și/sau în folosință (locațiune, arendă, uzufruct, suprafață) după data de 25, termenul de plată în această lună va fi data de 25 a lunii următoare lunii transmiterii în posesie și/sau în folosință a bunului imobil.

Principalul risc înregistrat în prestarea serviciilor de transmitere în locațiune este neînregistrarea la SFS a contractului de locațiune, diminuarea sumelor plăților de arendă și prin urmare neachitarea impozitului pe venit.

Față de persoanele fizice care transmit în locațiune bunuri imobiliare se vor aplica tratamente de conformare manifestate prin:

- Acțiuni permanente de informare a contribuabililor, manifestate prin expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare.
- Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare, în cadrul cărora li se va aduce la cunoștință răspunderea prevăzută de legislația în vigoare în cazul nerespectării prevederilor legale
- Efectuarea vizitelor fiscale.

În cazul în care persoana fizică nu se conformează voluntar și nu a înregistrat sau a înregistrat tardiv contractul de locațiune/arendă a proprietății imobiliare la SFS și nu a achitat sau a achitat tardiv impozitul pe venit, însă suma impozitului care urma a fi achitată cumulativ este pînă la 100 lei, acesta urmează a fi sancționat cu avertizare conform art. 235 alin. (1¹) din Codul fiscal, fiind calificată ca încălcare fiscală nesemnificativă.

Veniturile obținute de către persoanele fizice din jocurile de noroc și serviciile prestate în adresa companiilor nerezidente

În scopul depistării și prevenirii unor eventuale cazuri de încălcare fiscală, Serviciul Fiscal de Stat întreprinde măsuri de conformare voluntară față de contribuabilii care obțin venituri din câștigurile de la jocurile de noroc și pariuri de peste hotare.

Față de persoanele fizice identificate sunt aplicate măsuri de conformare voluntară manifestate prin expedierea scrisorilor de conformare și informare privind necesitatea declarării veniturilor obținute în urma câștigurilor de la jocurile de noroc și pariuri.

În cazul neconformării voluntare de către persoanele fizice, SFS își rezervă dreptul de aplicare a măsurilor de conformare forțată, în conformitate cu prevederile Codului fiscal.

Totodată, în scopul majorării nivelului de disciplină fiscală și minimalizarea cazurilor de eschivare de la declararea și plata impozitului pe venit, de către Serviciul Fiscal de Stat sunt examinate inclusiv și

informațiile aferente persoanelor fizice care activând în Republica Moldova beneficiază de transferuri bancare, inclusiv prin intermediul transferurilor rapide de la companii nerezidente.

Prin urmare, în scopul declarării acestor venituri față de persoanele fizice sunt aplicate tratamente de conformare manifestate prin remiterea scrisorilor de conformare și organizarea ședințelor individuale de conformare.

În conformitate cu prevederile art. 13 lit. b) din Codul fiscal, subiecții impunerii cu impozit pe venit sunt „persoanele fizice rezidente cetățeni ai Republicii Moldova care nu desfășoară activitate de întreprinzător și pe parcursul perioadei fiscale obțin venituri impozabile din orice surse aflate în Republica Moldova și din orice surse aflate în afara Republicii Moldova pentru activitatea lor în Republica Moldova”

În acest sens, este important ca contribuabilii să conștientizeze necesitatea conformării voluntare la respectarea legislației în vigoare a Republicii Moldova în partea ce ține de declararea veniturilor obținute și achitarea impozitului pe venit.

Prevenirea și combaterea fenomenului muncii ne(sub)declarate

Prevenirea și combaterea fenomenului muncii ne(sub)declarate, de asemenea constituie o prioritate a Programului de conformare pentru anul 2023 prin desfășurarea în continuare a Planului de acțiuni privind implementarea acțiunilor de prevenire și combatere a fenomenului muncii ne(sub)declarate „Declară Achită Legal Salariul”, conform căruia se întreprind diverse măsuri în scopul:

- descurajării fenomenului utilizării muncii ne(sub)declarate prin constatarea și sancționarea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul muncii;
- majorării nivelului de conformare prin desfășurarea campaniilor de informare și comunicare cu contribuabilii;
- consolidării interacțiunii între autoritățile responsabile de procesul de combatere a muncii ne(sub)declarate.

Acțiunile de conformare voluntară manifestate primordial prin organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare, întocmirea proceselor verbale de conformare și expedierea scrisorilor de conformare sunt orientate spre contribuabilii care declară salarii sub nivelul salariului minim garantat.

VI. Persoanele fizice posibili subiecți ai aplicării metodelor și surselor indirecte de estimare a veniturilor

Identificarea și fiscalizarea veniturilor real obținute de unele categorii de persoane fizice, considerate cu potențial risc fiscal, reprezintă o miză cu o importanță deosebită pentru administrarea fiscală modernă. În acest context, o categorie de contribuabili care face obiectul unei atenții speciale o reprezintă segmentul persoanelor fizice.

SFS deține un volum semnificativ de informații cu referire la intrările și ieșirile de fonduri înregistrate de persoane fizice în comparație cu veniturile legale obținute și declarate.

SFS planifică în perioada anului 2023 de a selecta un eșantion de persoane fizice în vederea aplicării măsurilor de conformare voluntară.

Oferirea posibilității persoanei fizice de a se conforma la prevederile legislației fiscale, anterior aplicării măsurilor de conformare forțată, va crește gradul de încredere în activitatea desfășurată de SFS și va contribui la reducerea cheltuielilor legate de aplicarea procedurilor de control. Totodată, scopul programului este de a stimula nivelul disciplinei fiscale și spiritului de responsabilitate civică ale contribuabililor.

Tratamentul de conformare voluntară, va fi aplicat cu prudență față de un eșantion de contribuabili selectați, pentru care se va aprecia risc de nedeclarare a veniturilor, reieșind din informația deținută de SFS, inclusiv fiind admisă nerespectarea legislației fiscale din imprudență și nu cu rea intenție.

Astfel, persoana fizică fiind informată despre includerea acesteia în lista persoanelor fizice pasibile aplicării estimării veniturilor prin metode indirecte, va fi determinată de a-și onora voluntar obligațiile față de bugetul public.

Persoanelor fizice selectate li se va prezenta informația cu referire la datele disponibile fiind solicitată confirmarea acestora, ori prezentarea de argumente privind lipsa obligațiilor fiscale.

Tratamentele de conformare a persoanelor fizice posibili subiecți ai estimării veniturilor prin metode și surse indirecte

Conform prevederilor capitolului 11¹ din Codul fiscal, dacă între veniturile impozabile estimate calculate în baza situației fiscale și veniturile impozabile declarate de persoana fizică sau de plătitorii de venit este o diferență mai mare de cât riscul minim acceptat, persoana fizică poate constitui subiect al estimării veniturilor impozabile prin metode indirecte.

În cazul aplicării procedurii de conformare voluntară, contribuabilii beneficiază de avantaje cum sunt costurile mai reduse ale conformării, reducerea riscurilor de neconformare fiscală, optimizarea utilizării timpului acordat gestionării problemelor fiscale și o mai bună înțelegere a legislației în domeniu, iar administrația fiscală își îndeplinește rolul de îmbunătățire a colectării veniturilor bugetare.

În scopul eficientizării acțiunilor, se vor parcurge următoarele etape:

- 1. Analiza fiscală și selectarea contribuabililor ce urmează a fi supuși monitorizării prin prisma Programului de conformare a contribuabililor**
- 2. Aplicarea tratamentelor de conformare voluntară**

Tratamentele de conformare voluntare manifestate de către SFS față de persoanele fizice, subiecții ai estimării venitului impozabil prin metode indirecte, conform capitolului 11¹ din Codul fiscal, vor porni de la prezumția neconformării neintenționate și vor purta un caracter de prevenire și se vor manifesta prin contactarea acestuia cu utilizarea următoarelor instrumente:

- prin publicarea periodică a rezultatelor obținute în activitatea Serviciului Fiscal de Stat în urma aplicării tratamentelor de conformare voluntară și rezultatelor obținute în urma aplicării măsurilor de conformare forțate;
- remiterea contribuabilului a scrisorilor de conformare cu descrierea avantajelor de conformare voluntară și dezavantajelor în cazul aplicării tratamentelor de conformare forțate;
- desfășurarea ședințelor individuale de conformare cu persoanele fizice, în scopul informării despre avantajele conformării voluntare, precum și despre drepturile, obligațiile și consecințele cu care se vor confrunta în caz de neconformare și că în cazul dacă mijloacele bănești care au fost utilizate la efectuarea cheltuielilor au parvenit din surse care nu au fost declarate și respectiv nu a fost achitat impozitul pe venit, cea mai optimală soluție este de a declara și de a achita impozitul pe venit în cadrul conformării voluntare;
- audierea persoanei fizice, în cadrul căreia contribuabilul prezintă documente justificative aferente situației fiscale.

Toate aceste acțiuni au scopul de a ajuta contribuabilii și vizează crearea unei relații de parteneriat Serviciul Fiscal de Stat – Contribuabil.

În scopul stabilirii listei contribuabililor persoane fizice pentru aplicarea măsurilor de conformare voluntară se va purcede cu precauție și acuratețe, astfel încât în lista respectivă să fie incluse persoanele pasibile a se conforma, și pentru care cu un grad major de încredere se poate de afirmat că neonorarea obligațiilor fiscale a fost admisă din cauza neglijenței sau lipsei de informații calitative.

Pe de altă parte, în scopul combaterii cazurilor în care contribuabilii nu doresc să se conformeze obligațiilor legale oprii cât mai mult a intenției de neconformare, **tratatamentul de conformare forțat** pus în practică constă în efectuarea de verificări amănunțite și controale fiscale, utilizând analiza de risc pentru selectarea persoanelor care urmează a fi supuse controlului fiscal. Acțiunile de control vizează atât corectarea situației fiscale a contribuabililor selectați pentru verificări prin stabilirea obligațiilor fiscale suplimentare de plată și, după caz, sancționarea abaterilor constatate, cât și încurajarea conformării fiscale generale a celorlalți contribuabili, prin publicarea periodică a rezultatelor obținute.

VII. Stabilirea strategiei de tratament

Instrumentele fiscale menite să contribuie la creșterea eficienței acțiunilor de prevenire și combatere a evaziunii fiscale utilizate de către SFS față de contribuabilii cu risc de neconformare fiscală sunt:

Tratamente de conformare voluntare

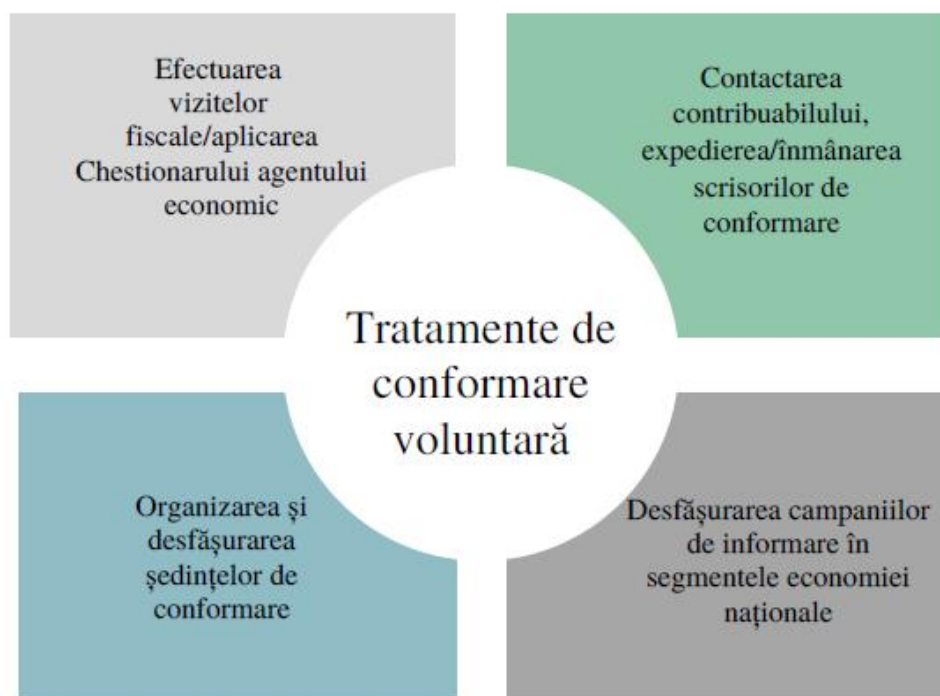

Tratamente de conformare forțate

Tratamentele de conformare sunt aplicabile față de:

- persoanele fizice și juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător;
- agenții economici care admit restanțe la BPN;
- persoanele fizice posibili subiecți ai estimării veniturilor prin metode și surse indirecte;
- alți contribuabili din sectorul administrat.

Tratamente de conformare voluntară

Contactarea contribuabilului, expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare

Serviciul Fiscal de Stat își propune de a institui un dialog constructiv cu contribuabilul, astfel funcționarul fiscal responsabil de realizarea procesului de monitorizare a contribuabililor va utiliza toate modalitățile disponibile de contactare a contribuabilului (prin intermediul scrisorilor, telefonului sau e-mailului etc.), documentând corespunzător acțiunile realizate.

Funcționarul fiscal va informa contribuabilul referitor la prevederile legislației în vigoare, precum și despre principalele riscuri presupuse în activitatea sa, venind cu recomandările de rigoare.

Acest instrument de conformare voluntară va fi aplicat în cazul prezenței riscurilor cu prioritate scăzută și medie.

Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare

Pe parcursul anului 2023, Serviciul Fiscal de Stat își propune de a organiza întâlniri cu agenții economici, inclusiv prin utilizarea platformelor on-line, în cadrul cărora va aduce la cunoștință despre prevederile legislației în vigoare.

Aceste ședințe vor avea drept scop prezentarea indicatorilor medii și analiza comparativă a contribuabililor din ramura analizată, informarea despre modificările și completările operate în legislație.

Efectuarea vizitelor fiscale/aplicarea Chestionarului agentului economic

În continuare, principalul instrument de interacțiune cu contribuabilii va fi vizita fiscală.

Vizitele fiscale vor avea drept scop explicarea legislației fiscale, cu caracter consultativ, și/sau stabilirea unor date de ordin general despre activitatea contribuabilului, inclusiv prin studierea registrelor contabile, documentelor primare, rapoartelor statistice.

Vizita fiscală constituie un procedeu de familiarizare a contribuabilului cu principalele prevederi ale legislației în vigoare și este un instrument consultativ în scopul preîntâmpinării și prevenirii posibilelor încălcări ale legislației fiscale.

Vizita fiscală implică în sine următoarele măsuri:

- acordarea de sprijin explicativ-consultativ privind aplicarea legislației fiscale;
- stabilirea datelor de ordin general despre activitatea contribuabilului;
- stabilirea datelor din registrele contabile, documente primare, rapoartele statistice necesare pentru aprecierea modului de respectare a legislației în vigoare;
- identificarea deficiențelor în activitatea agentului economic și prevenirea acțiunilor ilegale;
- monitorizarea contribuabililor privind disciplina de casă sau alte aspecte ce vizează administrarea fiscală, prin observarea directă a activității.

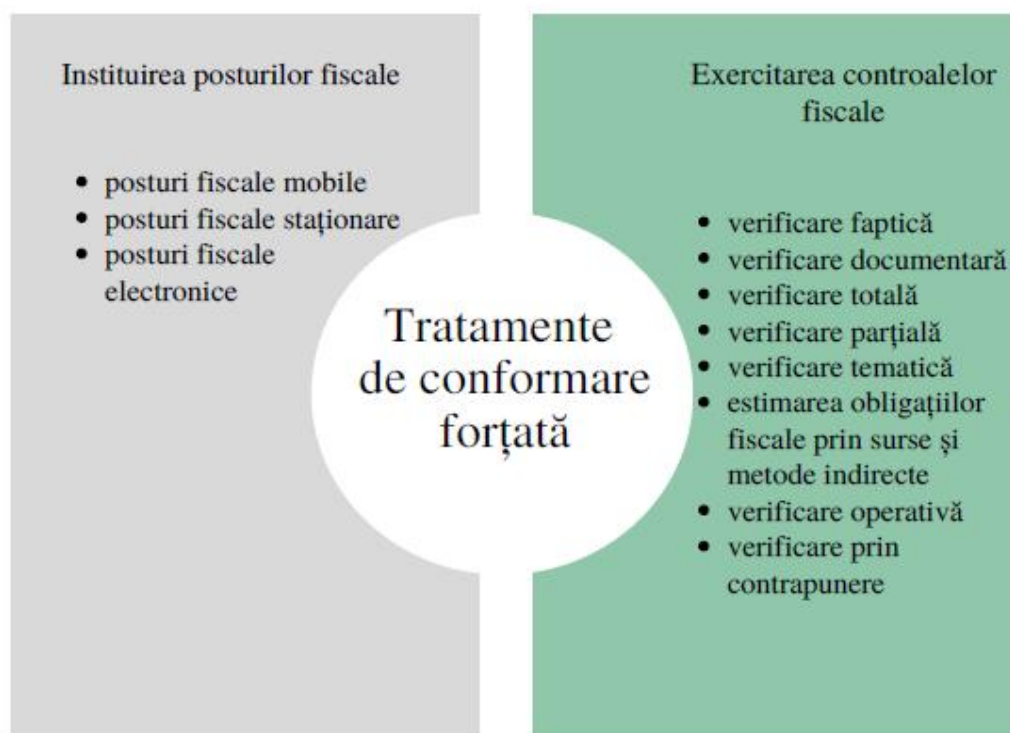
Reieșind din faptul că SFS are misiunea de a asigura deservirea eficientă a contribuabililor și prevenirea încălcărilor fiscale, obiectivul major rămâne în continuare asigurarea colectării și onorării depline de către contribuabili a obligațiilor față de buget.

În scopul asigurării administrării fiscale eficiente, precum și în scopul limitării interacțiunii dintre contribuabil și SFS, pentru identificarea/colectarea/acumularea unor date de ordin general aferente activității contribuabilului, sau altor informații relevante, funcționarul fiscal va utiliza „Chestionarul agentului economic”, care este remis prin intermediul poștei electronice a contribuabilului și cuprinde întrebări aferente activității contribuabililor privind persoanele cu funcții de răspundere, genurile de activitate practicate, subdiviziunile disponibile etc.

Acest instrument de conformare voluntară va fi aplicat în cazul prezenței riscurilor cu prioritate ridicată.

Tratamente de conformare forțată

Urmare a aplicării măsurilor de prevenire, SFS efectuează monitorizarea obligațiilor fiscale calculate și achitate. Astfel, asupra contribuabililor care nu sunt dispuși în continuare să se conformeze și o fac conștient, asumându-și riscul în mod deliberat, vor fi aplicate tratamente de conformare forțată, cum ar fi:

În anul 2023 activitatea de control se va organiza prin aplicarea evaluării riscurilor și selectarea cazurilor pentru control reieșind din comportamentul fiscal al contribuabilului cu identificarea contribuabililor cu risc de neconformare. Astfel, în temeiul analizei de risc, aplicate față de toți contribuabilii activi, se vor selecta contribuabilii care urmează a fi incluși în lista contribuabililor planificați pentru efectuarea controlului fiscal prin metoda verificării totale/tematice/parțiale/factice.

Controlul fiscal

În cazul când contribuabilii nu sunt dispuși să se conformeze voluntar, SFS va dispune efectuarea controalelor fiscale cu verificarea corectitudinii cu care contribuabilul execută obligația fiscală și alte obligații prevăzute de legislația fiscală, inclusiv verificare a altor persoane fizice și juridice sub aspectul relației lor cu activitatea contribuabilului prin metode, forme și operațiuni prevăzute de Codul fiscal.

De asemenea, controlul fiscal este aplicat în cazurile în care riscurile evaluate sunt de o semnificație sporită, iar reducerea/excluderea acestora nu este posibilă prin aplicarea tratamentelor de conformare voluntară.

Totodată, în cadrul controlului fiscal, funcționarul fiscal este obligat de a asigura exercitarea tuturor drepturilor contribuabilului, de a aplica corect și echidistant prevederile legislației în vigoare.

Procedura de control fiscal este reglementată de normele stabilite în Codul Fiscal și descrisă detaliat în Regulamentul cu privire la efectuarea controlului de către SFS, aprobat prin Ordinul SFS nr. 320 din 31.07.2019, cu modificările și completările ulterioare, publicat pe pagina web a SFS, la compartimentul Legislație > Acte normative > Documente > Ordine.

Postul fiscal

Postul fiscal se instituie în cazul stabilirii riscurilor de neconformare, diminuarea acestora fiind posibilă doar prin monitorizarea activității agentului economic.

Pentru aprecierea criteriilor de risc, evaluarea semnificației acestora, se va examina perioada de activitate a agentului economic recomandabil pentru 3 ani, sau cel puțin un trimestru anterior perioadei actuale, cu excepția cazurilor identificării unor riscuri vădite de practicare a pseudoactivității de întreprinzător.

Riscurile în activitatea agenților economici sunt împărțite în trei categorii, și anume:

- documentarea tranzacțiilor fictive
- tăinuirea veniturilor din vânzări real înregistrate
- alte încălcări

Procedura de instituire/prelungire și monitorizare a postului fiscal este prevăzută în Regulamentul privind funcționarea posturilor fiscale, aprobat prin Ordinul SFS nr. 665 din 12.12.2018, cu modificările și completările ulterioare.

1. *Tratamente de conformare pentru persoanele juridice și fizice care desfășoară activitate de întreprinzător*

Față de persoanele fizice și juridice ce desfășoară activitate de întreprinzător care întrunesc riscuri de neconformare fiscală se vor aplica “**Tratamentele de conformare voluntare**”, în funcție de riscurile evaluate și impactul acestora asupra încasării obligațiilor la BPN.

Tratamentele de conformare voluntară sunt mecanisme destinate identificării și reducerii permanente a riscurilor de încălcare a legislației fiscale de către contribuabili, prin convingerea contribuabilului referitor la avantajele conformării voluntare, acordarea asistenței corespunzătoare, indicarea asupra informației disponibile SFS din care se prezumă anumite abateri de la obligațiile stabilite prin lege.

Funcționarul fiscal responsabil de monitorizare asigură analiza lunară a activității fiecărui contribuabil în parte.

2. Tratamente de conformare a persoanelor juridice ce admit restanțe la BPN

Asigurarea colectării depline și în termen a veniturilor la Bugetul public național de către Serviciul Fiscal de Stat, este o condiție importantă și indispensabilă pentru bunul mers al dezvoltării societății.

În scopul asigurării bunei administrări fiscale și a unei colectări mai bune, administrația fiscală nu trebuie să se limiteze doar la încasarea dinamică a veniturilor la buget, dar și recuperarea pe deplin și în termen restrâns a restanțelor la buget.

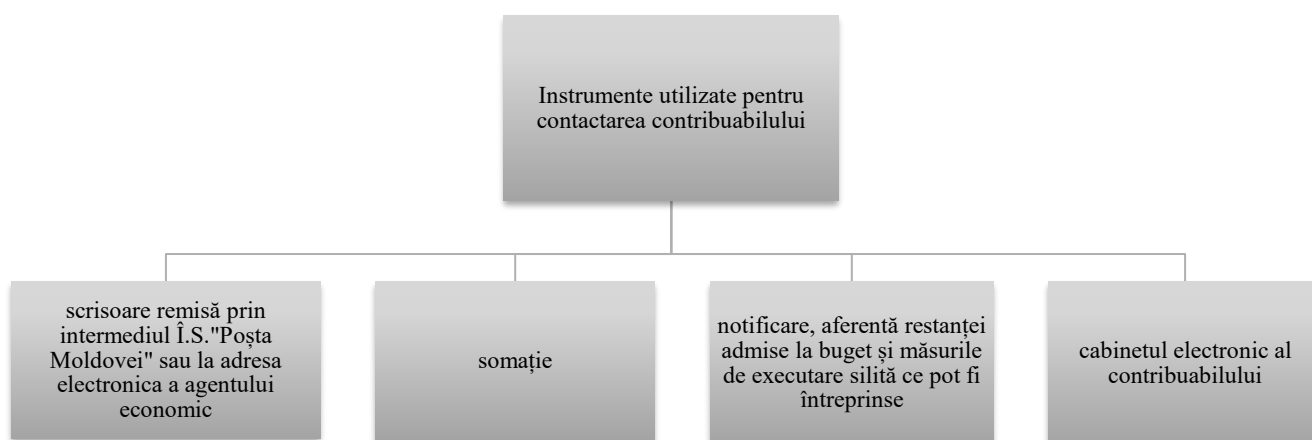
În acest sens, este necesar întreprinderea promptă, diversificată și rezonabilă a metodelor și măsurilor de asigurare și executare silită, precum și a consecutivității acțiunilor în vederea asigurării unei colectări eficiente a restanțelor cu riscuri și cheltuieli minime.

Obiectivul strategic prioritar rămâne a fi asigurarea recuperării restanțelor, precum și a diminuării cuantumului acestora prin consecvența măsurilor întreprinse bazate pe cadrul legislativ existent.

În cadrul analizei restanței pe fiecare contribuabil, SFS va constata următoarele:

Tratamentele de conformare voluntare aplicate de către SFS față de agenții economici ce înregistrează restanță se vor manifesta prin contactarea acestora cu utilizarea următoarelor instrumente:

În cazul în care contribuabilul nu se conformează voluntar, se vor aplica măsurile de conformare forțată în vederea încasării obligațiilor datorate.

Astfel, în dependență de tipul obligației fiscale restante, bunurile ce le deține contribuabilul, genul de activitate ș.a., se vor identifica măsurile de executare silită ce vor fi întreprinse față de contribuabilul restanțier.

De asemenea, se va ține cont și de mărimea restanței înregistrate. Dacă mărimea obligației fiscale neachitate în termen este considerabilă, funcționarul fiscal prin prisma articolului 196 alin. (5) din Codul fiscal, este în drept să aplice concomitent mai multe acțiuni de executare silită.

Analiza economico-financiară a contribuabilului

Funcționarul fiscal pentru a efectua analiza economico-financiară a contribuabilului restanțier va genera date din Sistemul Informațional Automatizat “Dosarul electronic al contribuabilului” – Rapoarte - Raport financiar.

În scopul formării unei imagini complete, clare și precise asupra activității economice a contribuabilului restanțier, funcționarul fiscal va analiza Raportul–Situțiile Financiare, care cuprinde:

Bilanțul contabil este sursa principală de informare, în baza căruia se apreciază valoarea și structura patrimoniului întreprinderii, gradul de îndatorare, capacitatea de plată, coeficienții de lichiditate, rezultatul financiar ș.a.

Informația din bilanțul contabil poate fi folosită pe larg de către SFS cu calcularea principalilor indicatori:

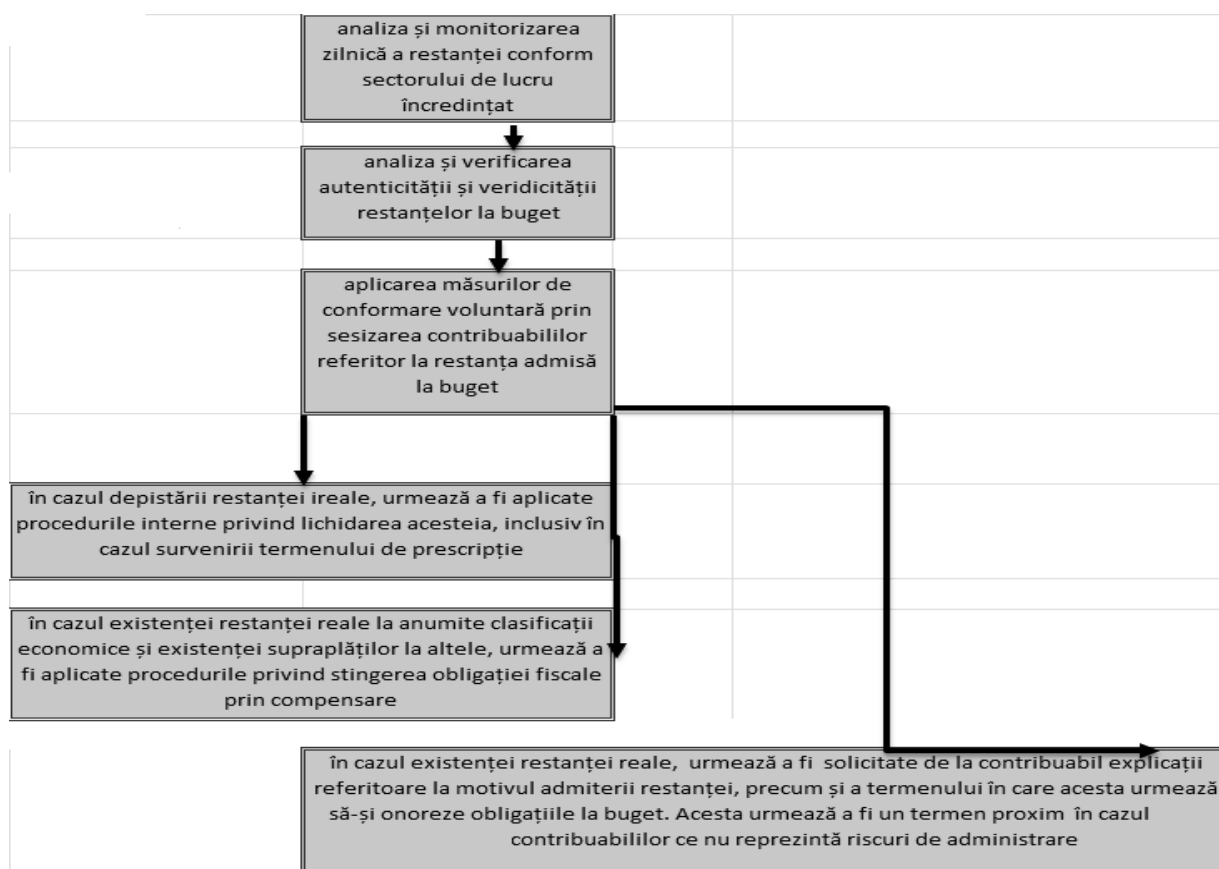
- = **profitul net** al perioadei de gestiune, care reflectă rezultatul financiar obținut într-o perioadă și influențează direct asupra viabilității acesteia;
- = **lichiditatea absolută**, care reflectă în ce măsură entitatea este capabilă să-și onoreze obligațiile curente;
- = **solvabilitatea întreprinderii** care indică disponibilitățile de plată;
- = **disponibilitatea de mijloace fixe.**

În urma analizei economico-financiare se va stabili situația entității și posibilitatea de a stinge obligațiile fiscale.

Acest exercițiu (analiza economico-financiară) urmează a fi efectuat ori de câte ori este necesar de a stabili situația și capacitatea de plată a entității, în cazul în care suma restanței la buget este considerabilă și pot apărea dificultăți în recuperarea restanțelor prin aplicarea măsurilor legale de recuperare.

Prioritizarea acțiunilor întreprinse

În scopul eficientizării acțiunilor, de către funcționarul fiscal se vor utiliza următoarele etape:

În cazul neidentificării contribuabilului, eschivării acestuia sau relei credințe, funcționarul fiscal este în drept să aplice **tratamente de conformare forțate** și anume:

- înaintarea ordinului incaso privind perceperea incontestabilă a mijloacelor bănești;
- derularea procedurii propriu zise de executare silită prin emiterea hotărârii privind executarea silită a obligației fiscale a contribuabilului;
- vizita de documentare la contribuabil și aplicarea procedurii privind ridicarea mijloacelor bănești în numerar;
- identificarea debitorilor pasibili urmăririi și aplicarea față de aceștia a pârghiilor legale în vederea încasării debitelor în contul stingerii restanței contribuabilului la buget (urmărirea datoriei debitoare);
- identificarea, prin resursele disponibile, inclusiv cu adresarea către organele de resort, a bunurilor pasibile urmăririi și aplicarea sechestrului, având ca bază rigorile legale în vigoare;
- intentarea, după caz, a procedurilor de judecată în vederea încasării restanțelor la buget;
- suspendarea operațiunilor la conturile bancare ale contribuabilului restanțier, cu informarea acestuia conform prevederilor legislației în vigoare;
- notificarea contribuabilului referitor la temeiurile inițierii procedurii de insolabilitate și aplicarea sancțiunii contravenționale, după caz;
- perfectarea dosarului contribuabilului, care urmează să se încheie cu întocmirea actului de carență și sesizarea subdiviziunii specializate a SFS, aferent depunerii cererii introductive privind inițierea procedurii de insolabilitate.

Impozitele și taxele rămase neplătite la buget duc la o povară excesivă asupra contribuabililor conștienți care își îndeplinesc corect obligațiile fiscale.

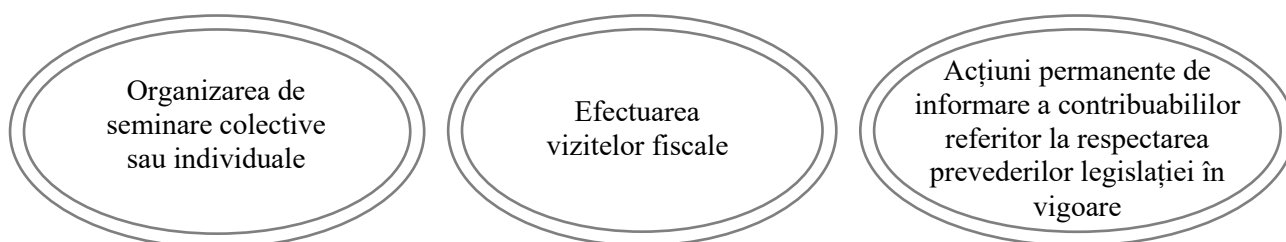
Măsurile de conformare se vor aplica în corespundere cu recomandările prezentate în Manualul operațional privind managementul arieratelor, aprobat prin ordinul SFS nr. 42 din 31.01.2018, cu modificările și completările ulterioare.

3. Tratamente de conformare privind reducerea riscurilor din sectorul administrat

În scopul monitorizării procesului de conformare a tuturor contribuabililor, subdiviziunile structurale ale SFS vor asigura conformarea voluntară a contribuabililor din toate domeniile de activitate, cu utilizarea tuturor mijloacelor disponibile și orientarea eforturilor spre identificarea posibilelor riscuri din sectorul administrat.

Această acțiune de conformare are drept scop lărgirea bazei impozabile din teritoriul administrat, prin popularizarea legislației fiscale, informarea contribuabililor despre drepturile și obligațiile sale, depistarea practicării activității ilicite de întreprinzător, altor încălcări ale legislației în vigoare, cu aplicarea măsurilor de încadrare a acestora în regimul legal.

În acest scop, subdiviziunile structurale ale SFS, vor aplica față de contribuabilii monitorizați tratamente de conformare manifestate prin:

Urmare a aplicării tratamentelor de conformare voluntară, subdiviziunile structurale ale SFS vor analiza comportamentul contribuabililor, și în cazul când contribuabilii nu își schimbă comportamentul fiscal și întrunesc în continuare riscuri de neconformare ca:

- desfășurarea ilicită a activității de întreprinzător;
- neutilizarea echipamentelor de casă și control;
- lipsa echipamentelor de casă și control.

subdiviziunile structurale ale SFS vor solicita aplicarea tratamentelor de conformare forțată care se vor manifesta prin efectuarea controalelor fiscale conform planului aprobat de SFS sau alte măsuri de conformare forțată.

Toate aceste activități au drept scop majorarea nivelului de disciplină fiscală a contribuabililor, prin promovarea continuă a spiritului de conformare voluntară a contribuabililor la declararea și achitarea în termen a obligațiilor fiscale.

VIII. Agenții economici contribuabili mari

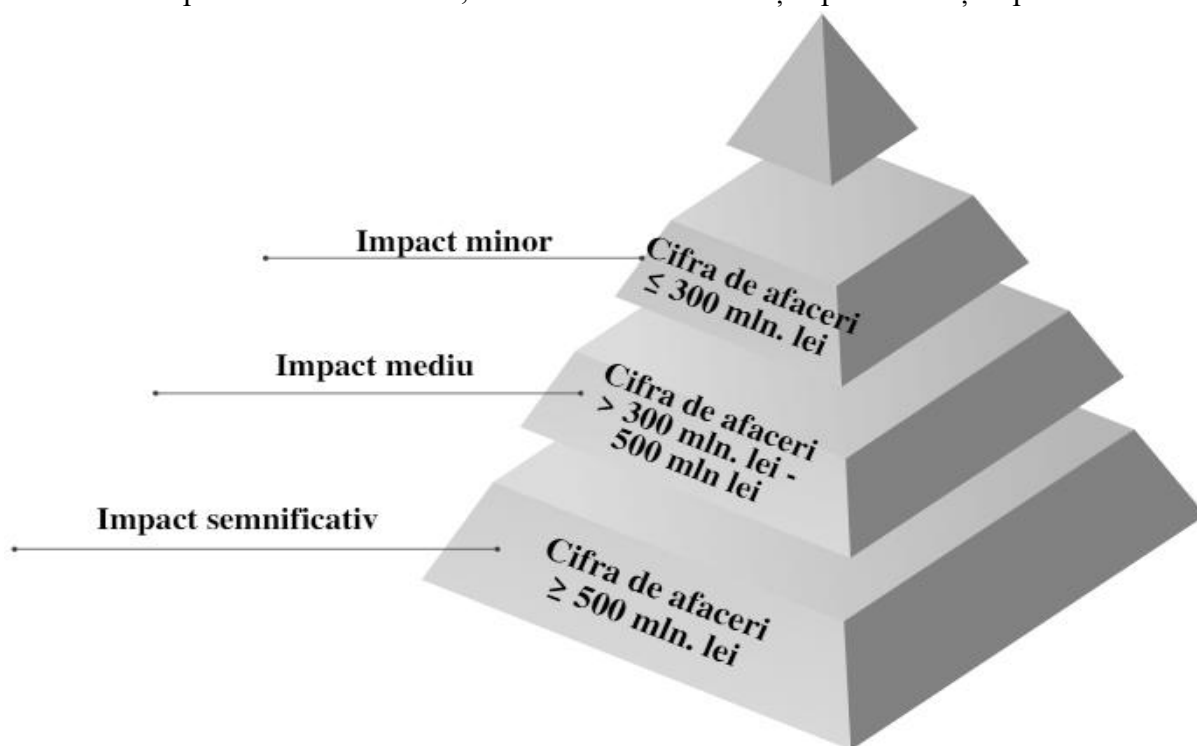
Agenții economici cu statut de contribuabil mare au o importanță majoră în sistemul fiscal al Republicii Moldova. Aportul acestora la BPN la situația din 30.11.2022 a constituit 15,12 mlrd. lei din totalul încasărilor de 48,8 mlrd. lei sau circa 31%.

Tratamentele de conformare aplicate față de contribuabilii mari urmează să fie selectate într-un mod individual având în vedere specificul contribuabililor mari și a riscurilor presupuse în activitatea acestora.

Pentru a susține conformarea corectă și achitarea la timp a impozitelor și taxelor, contribuabilii mari se vor repartiza în 4 eșantioane.

Utilizarea eșantioanelor va defini acțiunile față de contribuabilii expuși riscului prin aplicarea tratamentelor adecvate în funcție de eșantionul din care fac parte. Evaluarea riscului contribuabilului trebuie revizuită la fiecare 6 luni și, în funcție de tendințe, perioada de revizuire se poate modifica în timp. În urma revizuirii scorurilor de risc, contribuabilul poate trece sau poate fi redistribuit de la un eșantion la altul, astfel încât tratamentele aplicabile se modifică.

Contribuabilii sunt repartizați în unul din cele 4 eșantioane, în funcție de impactul pe care îl au asupra colectării impozitelor și taxelor, riscurilor întrunite și probabilității producerii unui risc.

În funcție de impact, riscul poate fi:

- **minor** - riscul va avea un efect neînsemnat, în proporție de până la 0,5% din cifra de afaceri, iar tratarea riscului respectiv fiind posibilă a fi exercitată prin aplicarea unor forme simple de conformare voluntară (**cuantificat cu 0-0,1**);

- **mediu** – riscul s-a confirmat în rezultatul controlului, fiind materializat în calculări suplimentare la buget în proporție de 0,5 – 1% din cifra de afaceri în perioada supusă verificării (**cuantificat cu 0,2-0,5**);
- **semnificativ** – riscul s-a materializat prin calculări suplimentare semnificative, în proporție mai mare de 1% din cifra de afaceri în perioada supusă verificării (**cuantificat cu 0,6-1**).

Tabel nr.4

Repartizarea agenților economici pe eșantioane

Eșantionul	Condițiile de înscriere a contribuabililor în eșantioane	Tratamente de conformare	
		voluntară	forțată
Eșantionul I. Contribuabili cu risc sporit	1. Cifra de afaceri ≥ 500 mln. lei; 2. Scorul total de risc este unul maxim; 3. Evaluarea impactului este între înalt și extrem;		Tratamente prioritare manifestate prin: ▪ efectuarea controlului fiscal; ▪ instituirea postului fiscal.
Eșantionul II. Contribuabili cheie	1. Cifra de afaceri ≥ 500 mln. lei; 2. Scorul total de risc este unul mai jos de mediu. 3. Evaluarea impactului este între înalt și extrem;	Efectuarea vizitei fiscale	
Eșantionul III. Contribuabili cu risc mediu	1. Cifra de afaceri < 500 mln. lei; 2. Scorul total de risc este unul mare cu o consecință mai mică; 3. Evaluarea impactului este între mediu și înalt;	▪ “Contactarea contribuabilului expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare, /aplicarea chestionarului”; ▪ Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare.	
Eșantionul IV. Contribuabili cu risc redus	1. Cifra de afaceri < 500 mln. lei; 2. Scorul total de risc este unul redus; 3. Evaluarea impactului este între scăzut și mediu;	Monitorizarea camerală a indicatorilor de activitate.	

Riscurile de neconformare fiscală aferente agenților economici contribuabili mari țin de activitatea desfășurată de către agenții economici și urmează a fi utilizate în cadrul asigurării administrării fiscale a acestora.

În scopul stabilirii unui dialog eficient între Serviciul Fiscal de Stat și agenții economici – contribuabili mari, pentru identificarea tuturor riscurilor de neconformare fiscală și determinarea tratamentului de conformare care urmează a fi aplicat în funcție de impactul riscului pe care îl înregistrează agenții economici contribuabili mari, în cadrul interacțiunii cu marii contribuabili este recomandat utilizarea „Chestionarul agentului economic-Contribuabil Mare”.

Aplicarea chestionarului va permite colectarea eficientă a informației suplimentare aferente activității agenților economici contribuabili mari, care ulterior va eficientiza repartizarea acestora în unul din cele 4 eşantioane și determinarea tratamentului de conformare aplicat fiecărui eşantion.

Chestionarul cuprinde un şir de întrebări aferente activității contribuabililor și este structurat în trei capitole.

Primul capitol, intitulat “Informații generale”, conține întrebări de ordin general privind persoanele cu funcții de răspundere, genurile de activitate practicate, existența subdiviziunilor peste hotare, sursele de finanțare și alte informații.

Cel de-al doilea capitol, denumit “Părți interdependente, relații specifice”, cuprinde întrebări privind părțile afiliate și tipurile tranzacțiilor efectuate.

Al treilea capitol, „Evaluarea privind satisfacția contribuabilului”, include întrebări aferente nivelului de satisfacere privind serviciile prestate de către Serviciul Fiscal de Stat.

Utilizarea chestionarului se va aplica corespunzător eşantionului din care face parte contribuabilul, numărul de întrebări poate fi redus, reieşind din scopul urmărit la aplicarea acestuia.

Contribuabilii urmează să fie informați despre importanța completării chestionarului, cât și despre acțiunile care derivă ca rezultat al chestionării:

- Atribuirea contribuabililor la unul din cele 4 eşantioane;
- Tratamentele de conformare ce urmează a fi aplicate în dependență de eşantion;
- Diminuarea riscurilor de neconformare fiscală;
- Suport consultativ în domeniul legislației fiscale;
- Îmbunătățirea istoricului agentului economic;
- Creșterea gradului de încredere în activitatea agentului economic;
- Creșterea gradului de satisfacție a contribuabilului;
- Transparență în interacțiunea dintre agentul economic și Serviciul Fiscal de Stat.

Chestionarul urmează a fi aplicat pentru agenții economici – contribuabili mari incluși în lista contribuabililor monitorizați prin prisma Programului de conformare, în cadrul vizitelor fiscale sau a ședințelor individuale.

Pentru restul agenților economici – contribuabili mari, chestionarul va fi aplicat în cadrul acțiunilor de administrare fiscală.

Ulterior se vor analiza chestionarele oferite, informațiile colectate vor fi contrapuse cu informațiile disponibile în sistemul informațional automatizat al Serviciului Fiscal de Stat, și în dependență de riscurile identificate, vor fi aplicate tratamentele de conformare specifice fiecărui eşantion.

Este recomandat remiterea chestionarului la adresa electronică a contribuabililor, cu solicitarea completării acestuia.

În cazul în care agenții economici nu doresc să completeze chestionarul, informația urmează a fi acumulată în cadrul vizitei fiscale și reieşind din discuțiile purtate cu contribuabilii

IX. Drepturile și obligațiile contribuabilului

Sarcina SFS constă în asigurarea administrării fiscale, prin crearea de condiții contribuabililor pentru conformare la respectarea legislației și educarea civismului fiscal al populației, aplicarea uniformă a politicii și reglementărilor în domeniul fiscal.

Dezvoltarea civismului fiscal a populației presupune o relație responsabilă între contribuabil și funcționarul fiscal.

Drepturile contribuabilului

1. Adresare echitabilă și politicoasă, atitudine corectă

Contribuabilul are dreptul să se bucure de o atitudine corectă din partea Serviciului Fiscal de Stat și a funcționarilor fiscali.

Nimeni nu poate fi supus discriminării pe motivul originii, limbii, convingerilor, locului de trai sau oricăror altor circumstanțe.

2. Reprezentare personală sau prin intermediul reprezentantului legal

Contribuabilul are dreptul să-și reprezinte interesele la Serviciul Fiscal de Stat personal sau prin intermediul reprezentantului.

3. Consultanță privind aplicarea și respectarea legislației fiscale

Contribuabilul este în drept să obțină gratuit informații despre impozitele și taxele în vigoare, precum și despre actele normative care reglementează modul și condițiile de achitare a acestora.

Totodată, la solicitare, contribuabilul poate primi informații privind lipsa/existența obligațiilor fiscale față de Bugetul public național, înregistrare/ anulare în calitate de subiect al impunerii cu TVA/accize. În cadrul Serviciului Fiscal de Stat, funcționează Centrul Unic de Apel (0 8000 1525), serviciul de asistență este gratuit și oferă explicații privind aplicarea legislației fiscale.

4. Facilități și scutiri

Contribuabilul are dreptul să beneficieze de facilitățile fiscale, conform prevederilor legislației fiscale, pe perioada fiscală în care a întrunit toate condițiile stabilite, să obțină amânarea, eșalonarea, trecerea în cont a impozitelor în modul și condițiile prevăzute de Codul fiscal.

5. Dezacordul și contestarea acțiunilor sau inacțiunilor SFS sau ale funcționarilor fiscali

Contribuabilul este în drept să conteste, în modul stabilit de legislație, deciziile, acțiunile sau inacțiunile Serviciului Fiscal de Stat sau ale funcționarilor fiscali.

Pentru comunicarea faptelor privind depășirea atribuțiilor de serviciu de către funcționarii fiscali sau despre eventualele încălcări ale legislației, contribuabilul poate apela la Centrul Unic de Apel (0 8000 1525).

6. Alte drepturi stabilite de legislația fiscală

Contribuabilul este în drept să solicite și să obțină de la Serviciul Fiscal de Stat soluția fiscală individuală anticipată în modul și în condițiile prevăzute de Codul fiscal.

Deasemena, contribuabilul persoană fizică are dreptul să direcționeze anual un quantum procentual de 2% din suma impozitului pe venit calculat anual la buget către beneficiarii desemnării procentuale potrivit art. 15² din Codul fiscal dacă nu are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele fiscale anterioare.

Obligațiile contribuabilului

1. Respectarea termenului de înregistrare, informare a Serviciului Fiscal de Stat despre toate modificările, inclusiv erorile, omisiunile în dările de seamă.

Contribuabilul are obligațiunea să respecte modul stabilit de înregistrare (reînregistrare) de stat și de desfășurare a activității de întreprinzător, el este obligat să se pună la evidență la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat în a cărei rază își are sediul stabilit în documentele de constituire (înregistrare) și să primească certificatul de atribuire a codului fiscal.

2. Ținerea contabilității în conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

Contribuabilul este obligat să țină contabilitatea conform formelor și modului stabilit de legislație, să întocmească și să prezinte Serviciului Fiscal de Stat și Serviciului de colectare a impozitelor și taxelor locale dările de seamă fiscale prevăzute de legislație, să asigure integritatea documentelor de evidență în conformitate cu cerințele legislației, să efectueze încasările bănești în numerar prin intermediul echipamentelor de casă și de control, respectând reglementările aprobate de Guvern, inclusiv Lista genurilor de activitate al căror specific permite efectuarea încasărilor bănești în numerar fără aplicarea mașinilor de casă și de control.

3. Onorarea corectă și la timp a obligațiilor fiscale.

Contribuabilul trebuie să prezinte informații veridice despre veniturile rezultate din orice activitate de întreprinzător, precum și despre alte obiecte ale impunerii.

Fiecare contribuabil trebuie să conștientizeze că impozitele și taxele sunt prețul pe care îl plătește pentru a avea o societate prosperă, respectiv acesta este obligat să achite la buget, la timp și integral, sumele calculate ale impozitelor și taxelor, asigurând exactitatea și veridicitatea dărilor de seamă fiscale prezentate.

În cazul neexecutării obligațiilor fiscale în termenele stabilite de legislație, Serviciul Fiscal de Stat va aplica măsuri de executare silită, în limita atribuțiilor sale.

Unul din obiectivele Serviciului Fiscal de Stat este stabilirea unui dialog eficient cu agenții economici. Interacțiunea între contribuabil și SFS este asigurată prin 4 modalități:

1. Directă – asistența contribuabililor în domeniul fiscal se acordă la sediul subdiviziunilor structurale ale SFS;
2. Scrisă – funcționarii fiscali oferă îndrumare și asistență contribuabililor în domeniul legislației fiscale, la cererea acestora;

3. Prin e-mail/pagina web – contribuabilii au posibilitatea de a obține informațiile fiscale dorite, fără a mai fi nevoiți să se deplaseze la sediul organului fiscal, economisind astfel timp și bani;
4. Prin telefon – contribuabilii sunt informați despre persoanele de contact, numele, numărul de contact pentru a fi asigurat dialogul nemijlocit.

Multitudinea serviciilor pe care le oferă Serviciul Fiscal de Stat servește drept bază pentru facilitarea comunicării între contribuabili și autoritatea fiscală. Modernizarea societății în mod implicit presupune și modernizarea Serviciului Fiscal de Stat, care asigură în mod constant implementarea noilor modalități atât de administrare fiscală, cât și de comunicare, manifestate prin:

- Centrul unic de apel al Serviciului Fiscal de Stat este o modalitate de comunicare directă și operativă a instituției cu beneficiarii principali ai serviciilor fiscale – contribuabilii. Oferirea pentru mediul exterior a unei singure linii telefonice gratuite (080001525) permite eliminarea neclarității (de a determina de serviciile cărui specialist este nevoie în fiecare situație și numărul potrivit pentru a-l contacta)
- Efectuarea vizitelor fiscale/aplicarea „Chestionarul agentului economic”.
- Exercițarea controalelor fiscale.

X. Documentarea procesului

Funcționarul fiscal responsabil de monitorizare asigură examinarea lunară a informației disponibile referitor la fiecare contribuabil în parte. Pentru monitorizarea eficientă a activității contribuabilului, funcționarul fiscal urmează să consulte toată informația disponibilă.

În cadrul analizei indicatorilor de activitate a contribuabilului, funcționarul fiscal monitorizează creșterea/descrășterea în comparație cu perioada similară a anului precedent a indicatorilor:

☐ Suma obligațiilor fiscale calculate;	☐ Suma obligațiilor fiscale achitate;
☐ Cifra de afaceri;	☐ Numărul de subdiviziuni;
☐ Ponderea impozitelor și taxelor achitate;	☐ Ponderea impozitelor și taxelor calculate;
☐ Numărul mediu scriptic de angajați;	☐ Salariu mediu calculat/achitat;
☐ Restanța	

Indicatorii de conformare urmează a fi analizați:

lunar – pentru contribuabilii ce sunt înregistrați în calitate de contribuabili ai TVA,

trimestrial – pentru contribuabilii ce nu sunt înregistrați în calitate de contribuabili ai TVA, după prezentarea dărilor de seamă și procesarea achitărilor, după caz fiind indicate efectuarea de vizite fiscale și colectarea informației direct de la contribuabil.

Indicatorii de performanță

Drept indicatori de performanță pentru activitatea de conformare voluntară a contribuabililor pentru anul 2023 vor fi:

1. Ponderea impozitelor și taxelor calculate/achitate la un leu vânzări în urma acțiunilor de conformare să se majoreze cu 25%, comparativ cu situația similară a anului precedent, la cel puțin 50% din contribuabilii monitorizați per gen de activitate conform Programului de conformare și cu 15%, comparativ cu situația similară a anului precedent, la cel puțin 75% din contribuabilii monitorizați conform Programului de conformare;
2. Obligațiile fiscale calculate/achitate în urma acțiunilor de conformare să se majoreze cu 15%, comparativ cu situația similară a anului precedent și cu 25% comparativ cu situația similară a anului precedent, la cel puțin 50% din contribuabilii monitorizați per gen de activitate conform Programului de conformare;
3. Salariu mediu lunar în urma acțiunilor de conformare să nu fie mai mic decât cuantumul minim garantat al salariului în sectorul real conform (~~Hotărârii Guvernului nr.165 din 09.03.2010, cu modificările și completările ulterioare~~) cu majorarea până la nivelul salariului mediu pe economie corespunzător genului de activitate practicat;
4. Asigurarea stingerii restanțelor la bugetul public național la nivel de 100%.

Totodată, pentru anumite sectoare ale economiei, pot fi stabiliți suplimentar alți indicatori de performanță.

XI. Monitorizarea performanței și evaluarea rezultatelor

În scopul stabilirii și menținerii unor relații de încredere cu contribuabilii, educării fiscale a societății, SFS promovează comunicarea directă, proactivă și personalizată cu contribuabilii prin acordarea unui șir de servicii contribuabililor expuse pe pagina oficială a SFS www.sfs.md, <https://servicii.gov.md/>.

Evaluarea Programului de conformare a contribuabililor constă în analiza informațiilor pentru a vedea cât de eficiente sunt activitățile/măsurile realizate de SFS.

Raportarea despre realizarea Programului de conformare a contribuabililor, rezultatele implementării acestuia, eficacitatea și eficiența măsurilor prevăzute se efectuează lunar în forma, modul și termenele stabilite de conducerea SFS.

Deoarece formarea bugetului țării depinde de nivelul de conformare a contribuabililor, SFS depune eforturi majore direcționate spre monitorizarea contribuabililor ce înregistrează riscuri de neconformare fiscală.

Contribuabilii care aleg să se conformeze voluntar conștientizează că impozitele și taxele sunt prețul pe care îl plătim pentru a avea o societate prosperă, că veniturile din taxe și impozite acoperă cea mai mare parte din cheltuielile publice și că sistemul unei administrații eficiente este fondat pe principiul de a plăti în funcție de capacitate și de a primi în funcție de nevoi.

XII. Resursele necesare pentru implementarea Programului de conformare

Programul de conformare al contribuabililor (în continuare - Program) constituie un document complex, care prevede politici de asistență și sprijin pentru contribuabilii care execută la timp și în volum deplin obligațiile fiscale, precum și politici de detectare și descurajare a contribuabililor care se eschivează conștient de la plata impozitelor, taxelor și altor plăți obligatorii, cu asigurarea sancționării inevitabile a acestora.

Realizarea Programului de Conformare presupune parcurgerea următoarelor etape:

Planificare⇒Resurse⇒Organizare⇒Gestionarea timpului⇒Rezultate⇒Analiză⇒Monitorizare.

Resursele SFS sunt orientate în potențialul material, financiar, de timp, uman și informațional și sunt reprezentate de:

- **Resurse materiale** – componente fizice, care cuprind la rândul lor clădiri, calculatoare, telefoane, imprimante, resurse energetice dar și scrisorile de conformare expediate/înmânate, ședințele de conformare desfășurate, vizitele fiscale efectuate...;
- **Resursele financiare** – totalitatea mecanismelor, tehnicilor și instrumentelor prin care sunt alocate mijloace bănești necesare pentru realizarea și dezvoltarea activității SFS;
- **Resursele umane** – reprezintă forța de muncă a SFS formată din funcționarii fiscali cu funcție de execuție și conducere care contribuie nemijlocit la realizarea sarcinii de bază a SFS;
- **Resursele informaționale** – totalitatea elementelor de date, informații, circuite și fluxuri informaționale, proceduri și mijloace de tratare care au drept scop asigurarea suportului informațional necesar îndeplinirii obiectivelor stabilite.

Pentru implementarea Programului sunt importante toate resursele: materiale, umane, financiare și informaționale, dar, un rol determinat îl au resursele umane.

Resursele umane reprezintă una din componentele cele mai mari de cost din administrația fiscală, prin urmare utilizarea eficientă a acestora are un impact semnificativ asupra veniturilor colectate la buget. Eficacitatea și eficiența utilizării resurselor financiare, materiale și informaționale depind într-o măsură hotărâtoare de resursele umane.

Programul de conformare prezintă un ciclu de acțiuni și măsuri de conformare care este orientat spre îndeplinirea obiectivelor stabilite. Evaluarea este o unealtă de apreciere, care măsoară în mod general, rezultatele obținute ca urmare a implementării Programului de conformare, nivelul de atingere a obiectivelor și impactul Programului implementat.

Eficiența implementării Programului de conformare exprimă rezultatele ce se obțin din aplicarea acțiunilor de conformare voluntară, evaluate prin prisma coraportului dintre resursele consumate și obligațiile fiscale achitate ca urmare a activității de conformare voluntară.

În scopul evaluării eficienței timpului de lucru și resurselor utilizate la implementarea Programului de Conformare sunt utilizați următorii indicatori:

1. Evaluarea sarcinii per funcționar fiscal, reprezintă numărul mediu de contribuabili monitorizați prin prisma Programului de conformare ce revine unui funcționar fiscal încadrat în secția deservire persoane juridice.

2. Evaluarea costului măsurilor de conformare voluntară aplicate implică examinarea costurilor pentru următoarele acțiuni:

- 2.1** Expedierea/înmânarea scrisorilor de conformare;
- 2.2** Contactarea telefonică a contribuabililor monitorizați;
- 2.3** Organizarea și desfășurarea ședințelor de conformare;
- 2.4** Efectuarea vizitelor fiscale;
- 2.5** Perfectarea raportului de conformare.

Acest indicator reprezintă salariul mediu achitat pentru o oră unui funcționar fiscal responsabil de monitorizarea contribuabililor din Programul de conformare și mărimea resurselor financiare suportate de către SFS pentru întreprinderea tuturor acțiunilor de conformare.

3. Estimarea timpului necesar pentru toate acțiunile utilizate la implementarea Programului de conformare, reprezintă numărul mediu de ore și zile necesare pentru întreprinderea tratamentelor de conformare voluntară. Acest indicator este un reper pentru a determina dacă timpul efectiv utilizat de către funcționarii fiscali este în concordanță cu nivelul de realizare a indicatorilor de conformare.

4. Analiza Cost Beneficiu stabilește cuantificarea eforturilor (costurilor) și evaluarea (beneficiilor) obținute în urma implementării Programului de conformare, în mod general beneficiile acțiunilor de conformare depășesc costurile.

Programul de conformare al contribuabililor prevede un ansamblu de acțiuni aplicate în continuu față de contribuabil. Eficiența acestora este determinată de profesionalismul funcționarului fiscal, corectitudinea selectării contribuabilului și atribuirea acestuia tratamentului de conformare voluntară.